

توضیحات:

- ویژه آزمون آموزش و پرورش
- هنرآموز صنایع دستی و هنرهای سنتی
- خلاصه + نکات مهم

خلاصه و نکات مهم

ارزیابی و بازاریابی فرش

پایه دوازدهم کد ۲۱۲۵۷۱

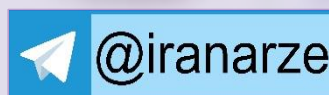
iranarze.ir/a1

دانلود سوالات استخدامی آموزش و پرورش

iranarze.ir/a2

دانلود منابع و جزوات استخدامی آموزش و پرورش

« انتشار یا استفاده غیر تجاری از این فایل، بدون حذف لوگوی ایران عرضه، مجاز می باشد »

❖ فصل اول: خلاصه ارزیابی و بازاریابی فرش پایه دوازدهم کد ۲۱۲۵۷۱ - صفحه ۲

❖ فصل دوم: نکات مهم ارزیابی و بازاریابی فرش پایه دوازدهم کد ۲۱۲۵۷۱ - صفحه ۲۹

فصل اول: خلاصه ارزیابی و بازاریابی فرش پایه دوازدهم کد ۲۱۲۵۷۱

انبارداری مواد اولیه فرش

اگرچه مفهوم انبار مواد اولیه فرش بدیهی به نظر می‌رسد، اما کارکردهای آن در کارگاههای کوچک بافت و فروشگاههای فروش مواد اولیه فرش با انبار در شرکتها و کارگاههای تولیدکننده مواد اولیه و کارگاههای بافت فرش به صورت متمرکز و غیرمتمرکز، متفاوت است.

فضای انبار مواد اولیه فرش

در مواجهه با فروشگاههای فروش مواد اولیه و کارگاههای کوچک بافت، انبار قسمت و فضایی است که مواد اولیه فرش برای مدت زمان کوتاهی در آن محل نگهداری میشود. اما آنچه از انبار مواد اولیه فرش، در شرکتهای تولیدکننده مواد اولیه و کارگاههای متمرکز بافت مد نظر قرار میگیرد عبارت است از محل و فضایی مستقل که در آن یک یا چند قلم کالا براساس یک سیستم منظم و طبقه‌بندی شده برای مدت زمان طولانی‌تر نگهداری میشود

انبار

به ساده ترین بیان، انبار فضا و مکانی است که در آن عمل نگهداری کالا براساس یک سیستم طبقه‌بندی صحیح صورت میپذیرد. در صنعت برای نگهداری مواد اولیه، کالاهای نیم ساخته، محصولات یک واحد تولیدی، قطعات بدکی دستگاهها و ماشین آلات و اجناس اسقاطی، و در تجارت به منظور نگهداری اقلام و کالاهای خریداری شده برای فروش، از انبار استفاده میشود.

انبارداری

انبارداری عبارت است از دریافت جنس یا کالا و نگهداری آنها با توجه به اصول انبارداری. این فرایند باعث میشود تحویل گرفتن (ورود) کالاهای، تحویل دادن (صدور) آنها و رساندن اجناس مورد نیاز قسمتها به خریداران، با کمترین وقت و نیروی مورد نیاز صورت گیرد. جابه‌جایی نیز فعالیتی است که از زمان ورود کالا به انبار و قرارگرفتن در جای مناسب تا زمان خروج کالا از انبار انجام میشود.

مراحل انبارداری

با توجه به تعریفی که از انبارداری شد، میتوان گفت انبارداری، ضمن اینکه اصول آن بسته به نوع انبار متفاوت است، در سه مرحله انجام میگردد:

۱ دریافت یا تحویل گرفتن کالا؛

۲ نگهداری و حفاظت اجناس و کالا در انبار (انبار کردن)؛

۳ تحویل دادن اجناس و کالا به خارج از انبار.

انبارداران

منظور از انبارداران کلیه کسانی هستند که وظایف اجرایی انبار را برعهده دارند. همچنین مسئولیت دریافت، نگهداری، حفظ و حراست از موجودی کالاهای انبار و نیز فراهم آوردن اسناد و مدارک و ثبت و ضبط و ارائه اطلاعات مورد نیاز مدیران را برعهده دارند. وظایف اصلی انبارداران عبارت است از:

الف) تحویل گرفتن اجناس و کالاهای خریداری شده، طبق اسناد و مدارک؛

ب) صدور فرمهای مختلف، به‌منظور کنترل ورود و خروج کالا از قبیل فرم درخواست خرید، قبض انبار و رسید انبار، برگشت از مصرف، توزیع برگ سفارش و حواله و ...؛

پ) ثبت مشخصات کالای وارده و صادره در دفاتر و کارتهای انبار.

ت) نگهداری، طبقه بندی و کدگذاری کالا در انبار؛

ج) تعیین زمان و مقدار سفارش؛

چ) حفظ و حراست از اجناس و کنترل آنها و نگهداری اسناد و مدارک مربوطه.

انبارداری مواد اولیه فرش

۱- دریافت مواد اولیه و کاغذ (فاکتور) خرید: همانطور که آگاهی دارید، مواد اولیه مورد استفاده در فرشبافی محدود هستند و در اغلب موارد شامل نخهای پنبهای، پشمی و ابریشمی با کاربردهایی چون تار و بود و پرز است. هنگام تحویل اقلام خریداری شده باید آنها را به لحاظ کمی و کیفی با کاغذ خرید تطبیق داد. برای اینکار به مهارت در تشخیص کیفیت مواد اولیه و به تجهیزاتی چون ترازو برای وزن کردن و به لوازم دفتری برای بایگانی اسناد نیاز است

اصول ایمنی بلند کردن بار

۱ به طور صحیحی در جلوی بار بایستید.

۲ پاها را به اندازه عرض شانه ها از یکدیگر فاصله دهید.

۳ زانوهایتان را خم و عضلت شکمی خود را منقبض نمایید.

۴ از هر دو دست استفاده کنید. بار را محکم چنگ بزنید و هر قدر امکان دارد آن را به خود نزدیک تر نمایید.

۵ بار را با پا بلند کنید نه با کمر.

۶ از آنجایی که عضلت پا از عضلت کمر نیرومندترند، بار را با پا بلند نمایید.

۷ احتیاط طبیعی را در ستون فقرات خود حفظ نمایید. کمر خود را خم نکنید، برای چرخیدن، پاها را حول محور کفشها یتان حرکت دهید نه اینکه کمر خود را بپیچانید.

۸ هنگام پایین آوردن بار لحظه بسیار مهمی است. باید مراقب بود به صورت صحیح انجام پذیرد.

۹ زانوهایتان را خم کنید و بار را در جلو خود نگهدارید. بهتر است بار را روی یک میز بگذارید، در غیر این صورت بدون خم کردن کمر و فقط با خم کردن زانوها و پاها بار را روی زمین قرار دهید.

حمل دستی بار

حمل دستی بار انتقال و جابه جایی بار توسط دست و دیگر بخشهای بدن است که همراه بالا بردن، پایین آوردن، کشیدن، هل دادن، نگهداشتن، چرخاندن و یا ترکیبی از موارد فوق میباشد. بار متعارف نیز باری است که با توجه به شکل، اندازه، ابعاد، نوع، وزن و درجه حرارت آن، فردی که دارای شرایط جسمانی مناسب باشد، بتواند آن را به راحتی بلند یا حمل نماید. در فعالیتهای حمل و جابه جایی بار در شرایط بهینه که بهصورت یک نفره انجام میگردد حداکثر بار مجاز به تفکیک گروه سنی و جنسیت، در آییننامه حفاظتی حمل دستی بار آمده است که به طور کلی حداکثر وزن مجاز برای آن تا ۲۳ کیلوگرم مناسب است

۲- تعیین محل نگهداری با توجه به خصوصیات مواد اولیه فرش

خصوصیات فیزیکی مواد اولیه فرش، یکی از عواملی است که در تعیین محل قراردادن آنها در انبار تأثیر دارد. این خصوصیات شامل وزن (اقلام سنگین و سبک) و نوع بسته بندی مانند کلف، دوک، بقچه، کیسه، کارتن، عدل، جعبه، قوطی و یا به صورت فله است که ابعاد و شکل ظاهری آنها را تشکیل میدهد.

خصوصیات کیفی مواد اولیه فرش (فاسدشدنی، سریع الشتهال بودن و ...) نیز در تعیین محل قراردادن کالا تأثیر بسزایی دارد. از اینرو، پس از تعیین محل قراردادن کالا در انبار، نسبت به تعیین قفسه، طبقه و ردیف برای استقرار کالا اقدام میشود.

۳- چیدن و انبار کردن

مهمترین نکاتی که در چیدن کالا در انبار باید به آنها توجه کنید عبارتنداز:

میزان تقاضا: اقلامی را که به طور روزمره دریافت و واگذار میشوند، باید نزدیک به در انبار چید تا هنگام داد و ستد آنها وقت و کار کمتری صرف شود. آن دسته از اقلامی را که کم مصرفاند، میتوان در قسمتهای انتهایی انبار قرار داد.

وجه تشابه: اقلامی که وجه اشتراک دارند، باید در کنار هم قرار گیرند. برای مثال نخ های تارینبه ای در یک قسمت و نخهای تارابریشمی در قسمت دیگر و نزدیک هم انبار شوند. **اندازه و حجم کالا:** باید به اندازه و حجم فیزیکی اقلام توجه کرد. بنابراین اجناس سبک وزن و کوچک در نقاط دورتر و در ارتفاع بیشتر قرار گیرند و کالاهای سنگین و بزرگ، که حمل و نقل آنها مشکل است، در قسمت پایین و نزدیک در انبار نگهداری شوند.

مشخصات کیفی اجناس: مشخصات شیمیایی و نوع کالا و قراردادن آنها در کنار یکدیگر از نکاتی است که باید به طور خاص به آنها توجه کرد.

انبارداری مواد کیسه‌های بدون جعبه

۱ مواد کیسه ای باید از سمت دهانه بسته، به طرف تیرک یا دیوار انبار شوند.

۲ کیسه ها باید به طور دقیق و تمیز روی هم انباشته شوند.

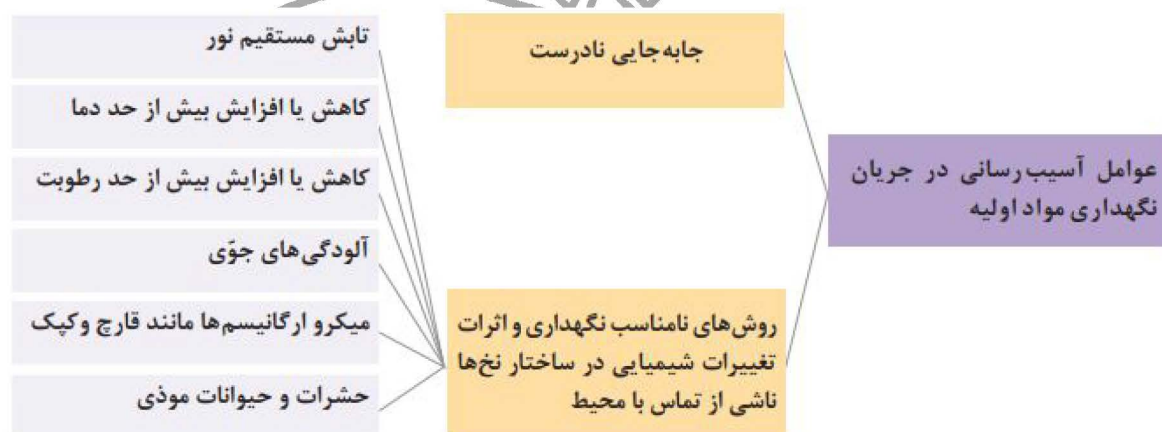
۳ از برآمدگی و پیش آمدگی کیسه ها روی همدیگر به سمت بیرون اجتناب شود، زیرا ممکن است آسیب ببینند و پاره شوند و محتویات داخل آنها به بیرون ریخته شود.

۴ احتیاطات یاد شده در هنگام روی هم گذاشتن کیسه ها روی حفاظ های چوبی (پالتها) رعایت شود و موارد فوق به کار گرفته شود.

۴- کنترل شرایط محیطی محل نگهداری

عوامل آسیب رسان در جریان نگهداری مواد اولیه فرش بافی

مهمترین عوامل آسیب رسان مواد اولیه فرش بافی قبل از مرحله بافت، در مرحله نگهداری از آنها در جدول زیر آمده است.

دمای بالا واکنشهای شیمیایی را افزایش میدهد، بنابراین موجب فرسودگی سریعتر نخ ها و رنگینه ها میشود. به همین دلیل مواد اولیه فرش نباید در نزدیک اشیای گرمازا و در تماس مستقیم با منابع آنها (از قبیل بخاری، شومیز و نور پنجره ها) نگهداری شوند. دمای پایین برای مواد اولیه فرش مناسبتر است، زیرا باعث میشود فعالیت حشرات کمتر گردد و آسیب کمتری به آنها برسد.

رطوبت زیاد باعث رشد قارچها میشود و در مقابل، کاهش بیش از حد رطوبت موجب شکنندگی الیاف طبیعی میگردد. بنابراین باید از نوسانات شدید رطوبت در انبار جلوگیری کرد. در صورت بالا بردن میزان رطوبت میتوان از سیلیکازل استفاده کرد. کفپوش های مناسب نیز موجب تبدیل میزان رطوبت انبار میگردد. همچنین با رعایت اصول بهداشتی و پیشگیری های لازم، باید از ورود هوای آلوده به انبار جلوگیری کرد. سیستم های تهویه و تصفیه هوا مهمترین وسایل مورد استفاده در این زمینه است.

درباره بسته بندی، که مناسبترین روش برای حفاظت و جلوگیری از تداخل رنگ نخهای مورد استفاده در فرشبافی است و همچنین سهولت آن در جابه جایی، تحقیق کنید و با تهیه نمونه های مناسبی از مواد اولیه بسته‌بندی شده، در مورد آنها بحث و تبادل نظر کنید.

واحد یادگیری دوم انبارداری فرش

مقدمه

در طول تاریخ، انواع فرشهای بافته شده نقش مهمی در زندگی بشر داشته اند. با توجه به ماهیت بسیار حساس و آسیب پذیر فرشها در برابر شرایط محیطی، جزء آن دسته از کالاهایی قرار دارند که به حفاظت و نگهداری دقیقتری نیاز دارند. فرش کالایی با ارزشی است که در صورت نگهداری خوب می تواند سالم، قابل استفاده، شکوهمند و زیبا باقی بماند.

کارکرد انبارهای فرش

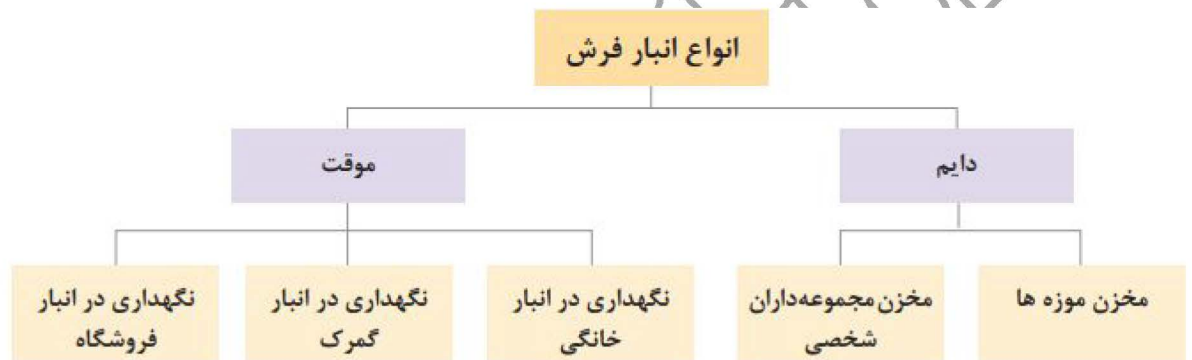
فرش بر اساس نوع و نام کالا در قسمت کالاهای ساخته شده (محصول) قرار میگیرد. نگهداری فرش را با در نظر گرفتن نوع مالکیت آن میتوان به صورت زیر تفکیک کرد:

۱ نگهداری فرش در انبارهای کوچک و چند منظوره به صورت خانگی در تعداد کم؛

۲ نگهداری فرش در مخازن موزه ها و مجموعه داران شخصی؛

۳ نگهداری فرش در انبارهای فروشندگان، تجار و صادرکنندگان؛

هدف از نگهداری فرش در هر کدام از موارد بالا هرچند اندکی با هم فرق دارد، اما رعایت اصول حفاظت از این بافته ها و الزامات انبارداری آنها دارای اشتراکات مهمی است.

فضای انبار فرش

فضای انبار فرش باید به طور کلی مطابق با آیین نامه های ایمنی انبار کالا و به طور خاص منسوجات باشد. الزامات ساختمانی انبار فرش نکته مهم برای آماده سازی انبار فرش این است که مکان آن متناسب با ماهیت فرش باشد. برخی از الزامات ساختمانی فوق عبارتند از:

۱ داشتن وسعت لازم؛

۲ داشتن نور و هوای کافی (مجهز به سیستم تهویه مطبوع)؛

۳ در دسترس بودن؛

۴ برخوردار بودن از مصالح ساختمانی مناسب، سقف بلند، و پنجره های کافی؛

۵ دسترسی داشتن به وسایل نقلیه؛

۶ داشتن مسیر مناسب برای عبور ماشینهای آتش نشانی.

یکی از بخشهای مهم در انبارهای فرش تجهیز آنها به کف مناسب و مقاوم در برابر شرایط کاری و محیطی است. مناسب نبودن کف انبار اختلال در چرخش کار و آسیب دیدگی به فرشها و تجهیزات در حال کار و ایجاد هزینه های تعمیر و نگهداری فرشها را در پی دارد.

ابزار و تجهیزات انبار فرش

رطوبت سنج - دماسنج - کپسول آتش نشانی - سیستم روشنایی - باسکول - پنل های چوبی - فیچی - چاقو - سیستم تهویه مطبوع - رایانه و لوازم جانبی - چاپگر - بارکدخوان - میز - صندلی - قفسه - لیفتراک - جاروبرقی .

مواد مصرفی انبار فرش

نرم افزارهای تخصصی انبارداری - کاغذ - خودکار - سربرگهای چاپی - مهر- انواع نخ و پوشن (کاور) - انواع مواد بیدگش و حشره کش ها به صورت بخار یا مایع - انواع پارچه های پنبه ای و کتان - انواع طناب - کیسه های نایلونی.

کنترل تجهیزات و مواد مصرفی انبار فرش

برای جلوگیری از وارد شدن آسیب و لطمه به فرشها در حین نگهداری و انبارداری، لازم است تجهیزات انبار فرش دائماً کنترل و بازرسی شود. انباردار باید در صورت بروز مشکل، آن را به موقع به مدیر خود گزارش کند. دستگاههای تهویه و تصفیه هوا مهمترین وسایل مورد استفاده در انبارهای فرشاند. تعویض یا تعمیر آنها در صورت خرابی بر عهده تکنسین هاست. کنترل سیستم برق انبار، بررسی تاریخ مصرف مواد مصرفی و... از وظایف دیگر انباردار فرش است.

روشهای انبار کردن فرش

نحوه قراردادن فرشها در انبار برای نگهداری به صورت تخت، تا کردن، یا رول است.

روش انبار کردن فرش

روش تخت

این روش برای نگهداری از فرشها در انبار بهترین گزینه است. در این روش فشارهای وارده بر فرشها به حداقل ممکن میرسد. معمولاً با توجه به محدودیت فضای انبار از این روش بیشتر در نگهداری فرش هایی با ابعاد کوچک یا فرشهای خاص یا بسیار آسیب دیده و شکننده استفاده میشود.

در روش تخت، فرشها، براساس دسته بندی های از قبل مشخص شده مانند منطقه جغرافیایی، نوع مواد اولیه و بافتو غیره بر روی تخته های چوبی، که از زمین به اندازه کافی فاصله دارد، پهن میشود. بر روی هر فرش، برای مثال نفتالین می ریزند و فرش دیگری روی آن پهن میکنند.

روش تا کردن

در روش تا کردن، فرش را پهن میکنند. آنگاه با تا کردن گوشه ها به طرف درون فرش آنها را روی هم میچینند. از این روش برای انبار موقت، حمل و نقل و نگهداری در انبار گمرک (به صورت عدل بندی شده) بیشتر استفاده میشود.

روش رول کردن

در این روش، فرشها لوله شده میشوند، سپس آنها را روی تخته میچینند. از این روش بیشتر به دلیل کمبود جا استفاده میشود. قبل از این کار باید از خشک بودن فرش اطمینان کامل داشت. از مهمترین ویژگیهای این روش، علاوه بر نگهداری امن فرش، فضاگیری کمتر آنها، با توجه به محدودیتهای فضای انبار و امکان افزایش تدریجی موجودی انبار است.

حفاظت و نگهداری فرش در انبار

آموخته اید که نوسانات دما و رطوبت به تسریع فرسودگی نخها و رنگینه ها، کپک زدن، ایجاد بوی بد و بیرنگ شدن فرش منجر میشود. از اینرو برای انبار کردن فرش، باید از فضاهایی با سقف شیروانی و یا انواع زیرزمین که فاقد تدابیر ایمنی است، صرف نظر کرد.

معین، مثلاً هر ماه یک بار، فرشها مورد بازرسی قرار گیرند. برخی از انواع نورها نیز برای فرش مضرند. مثلاً سطحی که فرش بر روی آن گسترده میشود باید صاف، خشک و عاری از گرد و خاک باشد و در فواصل زمانی ایالیف ابریشم به دلیل پروتئینی بودن در برابر اشعه فرابنفش تخریب میشود. دمای انبار فرش بهتر است در زمستان بین ۱۵/۵ تا ۲۰ و در تابستان بین ۲۰ تا ۲۲ درجه سانتیگراد باشد.

دی اکسید گوگرد، ذرات آهن، ذرات گوگرد و انواع سولفورها میتوانند از جمله آلودگیهای هوای اطراف انبار باشند که در تابودی تدریجی فرش تأثیر بسیار مخربی دارند. زیانبارترین آلودگی موجود در هوا برای فرش سولفورها هستند، زیرا با بخار آب تشکیل اسید سولفوریک میدهند و باعث سستی و بی دوامی ایالیف فرش میشوند.

بودمان دوم ارزیابی مقدماتی فرش

ابزار و تجهیزات ارزیابی شیوه بافت فرش

برای ارزیابی شیوه بافت فرش جهت ثبت خواسته های مورد نظر، به تکه هایی از فرشهای کهنه، متر، کاغذ، خودکار و در صورت نیاز برای برش و بررسی بیشتر به ابزارهایی مانند قلب، قیچی و درفش احتیاج خواهد بود.

وضعیت تار و پود ها در شیوه های بافت

هنگام باف قالی به شیوههای مختلف میزان کشش پودها باعث میشود که تارها نسبت به یکدیگر با کمی زاویه قرار بگیرند. از اینرو شیوههای مختلف بافت قالی با تعداد، ضخامت و کشش پود عبور داده شده از میان چله ها تعیین و مشخص میشود.

شیوه بافت تخت: در این شیوه هنگام چله کشی معمولاً بین دو چله به صورت تقریبی فاصله ای به اندازه قطر یک چله باقی میماند. پس از بافت یک ردیف از گرهها (در هر نوعی)، پود از میان چله ها بهصورت یکی در میان (یکی زیر و یکی رو) عبور میکند. این پود در مناطق مختلف با کششهای سفت، متوسط و شل بافته میشود. در رج بعدی پس از بافت گرهها این بار حرکت زیر و روی پود برخلاف رج قبلی است، همین مسئله سبب میشود که بافت قالی تخت شود.

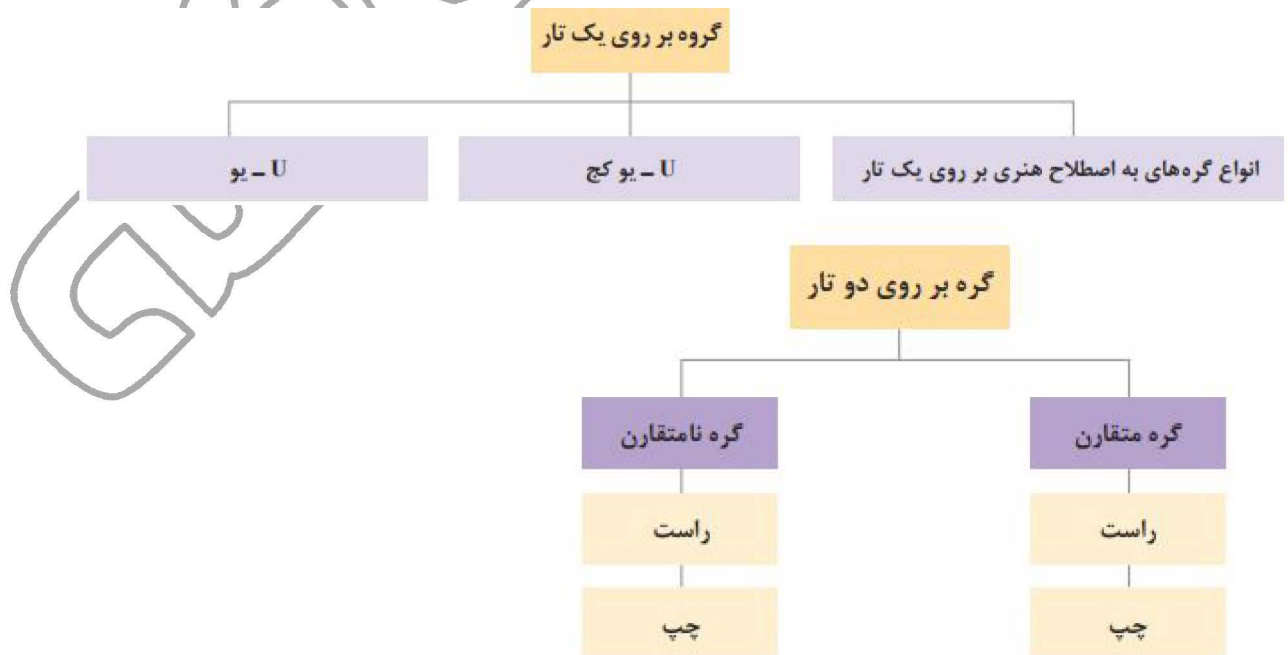
شیوه بافت نیم لول: در بافت نیملول معمولاً بین دو تار چله به اندازه نصف قطر چله فاصله وجود دارد. پس از بافت یک ردیف از گره ها (در هر نوعی) دو پود کلفت و نازک به ترتیب ابتدا پود کلفت از بین چله ها به صورت یکی در میان (یکی زیر و یکی رو) با کشش سفت عبور کرده و پس از آن پود نازک برخلاف زیرروی پود کلفت با کشش متوسط عبور داده میشود. به عبارتی پود کلفت از زیر ضربدر (هاف) و پود نازک از بالای ضربدر (کوچی) عبور میکنند.

شیوه بافت لول: در این شیوه بافت معمولاً بین چله ها فاصله ای وجود ندارد. همچنین بافت لول همانند شیوه بافت نیم لول انجام میشود با این تفاوت که در این بافت، پود نازک با کشش شل عبور داده میشود.

این مسئله باعث میشود که زاویه بین دو چله ابتدا با پود کلفت ایجاد میشود و کشش شل پود نازک با پیچیده شدن به دور چله ها آنها را در همان زاویه تثبیت میکند.

دسته بندی انواع گره ها

گره بر روی یک تار - گره بر روی دو تار - گره بر روی بیش از ۲ تار

گره بر روی بیش از دو تار

روش تشخیص شیوه‌های بافت

شیوه تخت: در شیوه بافت تخت قالی نسبت به ریز و درشتی بافت آن از پود کلفت استفاده میشود. برای تشخیص شیوه بافت در یک قالی بافته شده به شیوه تخت، ابتدا پشت قالی مشاهده و بررسی میشود. سطح پشت این قالی صاف و یکدست است و سه ویژگی عمده در آن قابل مشاهده است.

تخت برای هر گره دو قوس رنگی دیده میشود. همچنین به دلیل کشش متوسط پود، چل‌ها یا تارهای قالی نیز قابل مشاهده هستند. سومین ویژگی قابل رؤیت بودن پودهای عبور داده شده به دلیل فاصله میان چله‌ها و کلفتی پود آن است. علاوه بر این فرشهای تخت بافت معمولاً لخت و نازک هستند و به راحتی تا میشوند. در تصویر روبرو نمونه‌ای از پشت یک قالی تخت مشاهده میشود.

شیوه نیم لول: در شیوه بافت نیم لول، هنگام مشاهده پشت قالی برای هر گره یک و نیم قوس رنگی مشاهده میشود. در این بافت، پود کلفت قابل مشاهده نبوده و تنها پود نازک دیده میشود. بین چله‌ها در پشت و طول قالی به اندازه همان نیم قوس پستی و بلندیهای راه‌راهی به وجود آمده که یک راه برجسته و راه کناری کمی گود است. این قالی نیز مانند قالی تخت بافت، لخت بوده و به همان راحتی تا میشود. در تصویر مقابل پشت یک قالی بافته شده به شیوه نیم لول مشاهده میشود.

شیوه لول: در این شیوه نیز بایستی به پشت قالی توجه کرد. سه ویژگی بارز برای تشخیص این شیوه نیز وجود دارد. یکی آنکه برای هر گره از پشت قالی، تنها یک قوس رنگی قابل مشاهده است. پود کلفت به هیچ‌وجه دیده نمی‌شود. پود نازک به دلیل اینکه شل عبور داده شده و به دور تارهای چله پیچیده شده است، مشاهده میشود. سطح پشت کار در این شیوه بافت نیز مانند شیوه تخت، صاف و یکدست است. اما به دلیل تراکم بافت، قالی سفت و ضخیم بوده و به سختی تا میشود. در تصویر زیر نمونه‌ای از پشت یک قالی بافته شده به شیوه لول مشاهده میشود.

خواب فرش: پرز فرش، به دلیل شکل گره و شیوه‌های اجرای بافت، پس از اتمام کار بافت به یک سمت متمایل است. با کشیدن دست بر روی سطح فرش میتوان احساس کرد که دست در یک جهت آسانتر حرکت میکند که همان جهت خواب فرش است. خواب اصلی هم راستای چله هاست (پایین و پالی فرش) که با آن میتوان ابتدا و انتهای فرش را تشخیص داد. خواب فرعی نیز هم جهت پا پودهاست که نشان دهنده راست یا چپ بودن خواب فرعی فرش است.

ارزیابی سربندی فرش (زنجیره ابتدا و انتهای فرش) معمولاً در مرحله آماده سازی چله بر روی دار، به منظور تنظیم تارها برای بافت گلیم ابتدای فرش، از زنجیره استفاده میشود. این کار در پایان بافت نیز تکرار میشود.

علاوه بر امکان اجرای زنجیره ابتدا و انتهای فرش با دست یا قلب بر روی دار، میتوان آن را، بعد از پایین آوردن فرش از دار نیز، اجرا کرد. زنجیره قایقی یکی از متداولترین زنجیره‌هایی است که از آن به وفور استفاده میشود.

نکات مهم در ارزیابی زنجیره فرش

از آنجائیکه اجرای زنجیره قبل از بافت، معمولاً استحکام لازم را ندارد، در برخی مناطق قالیبافی از آن صرف‌نظر میشود و بعد از اتمام بافت و در مرحله تکمیل از زنجیره‌های محکم و با دوام با نام (دو گره) استفاده میشود. از اینرو میتوان زمان اجرای زنجیره را از روی نوع و استحکام آن تشخیص داد.

ارزیابی سربندی فرش (گلیم ابتدا و انتهای فرش)

در ابتدای فرش، به منظور ایجاد تنظیمات اولیه برای شروع بافت در هنگام چله کشی یا چله ریزی و حفاظت از فرش و زیبایی آن، از گلیم بافی استفاده میشود. این کار در پایان بافت نیز تکرار میشود.

گلیم سرپندی فرش به صورت لول بافت، نیم لول بافت و تخت بافت اجرا میشود.

نکات مهم در ارزیابی گلیم ابتدا و انتهای فرش

عبور صحیح پود از لبه ای تارها به صورت یک در میان؛ یکنواختی و کشش پود در سراسر بافت سرپندی؛ متناسب بودن پود با تار و رج شمار فرش.

ارزیابی شیرازه های طرفین فرش

شیرازه های فرش به صورت متصل یا منفصل پیچیده میشوند.

بنابراین در هنگام ارزیابی شیرازه های فرش لازم است متصل یا منفصل بودن آنها را به درستی تشخیص دهید. سپس نوع آن را تعیین کنید.

نکات مهم در ارزیابی شیرازه های فرش

تشخیص متصل یا منفصل بودن آن؛ اجرای صحیح و درست آن (صاف و یک دست بودن شیرازه)؛ تناسب پهنای شیرازه با فرش (داشتن نخ تراز مناسب)؛ همخوانی رنگ شیرازه با رنگ پرز فرش؛ داشتن ضخامت مناسب با پرز فرش.

پودمان سوم اظهارنامه نویسی

شناسنامه

همانطور که از مفهوم کلمه شناسنامه بر می آید، شناسنامه سندی رسمی یا غیررسمی است که حاوی اطلاعات دقیقی از شخص، کالا یا خدمات است. شناسنامه در مواجهه با هر کدام از این موارد مشخصات ظاهری و درونی خاص خود را دارد. شناسنامه ها گاهی به صورت یک دفترچه یا برگه و گاهی در قالب برچسب یا یک متن یا کد الکترونیکی با امضا و تأییدیه دیجیتالی معتبر تهیه میگردد.

هدف از تهیه شناسنامه فرش

در مورد فرش دستباف، حفظ هویت ایرانی و زمینه سازی لازم برای جلوگیری از جعل آن توسط کشورهای رقیب و همچنین اطمینان خاطر دادن به مشتریان در هنگام خرید از اهداف اصلی است. چرا که حق مشتری است که بداند هزینه ای که برای خرید کالا پرداخت می نماید برای چه کالایی و با چه مشخصاتی است. خصوصاً در مورد فرش، که علاوه بر مصرفی بودن، کالای هنری و سرمایه ای نیز محسوب میگردد. بسته به اینکه شناسنامه فرش با چه هدفی تهیه گردد میتواند محتویات آن را مشخص کرد. از این رو معیارهای فرهنگی و ارزشی، اقتصادی و اجتماعی (مصرفی) برای شناسنامه فرش ایرانی همگی مدنظر هستند. فرایند تهیه شناسنامه برای افراد یا استانداردهای برندسازی الگوهای مناسبی برای تعیین ویژگیهای مندرج در شناسنامه فرش هستند.

اهمیت شناسنامه برای فرش ایرانی

همانطور که میدانید، فرش از جمله کالاهایی است که به دلیل تنوع در طرح و نقشه، مواد اولیه، تکنیک بافت و استفاده از هنر دست، وضعیت بسیار گسترده ای دارد. این گستردگی و تنوع زیاد، ضمن اینکه باعث جذب مشتری و جلب نظر شهروندان میگردد، اما از طرف دیگر همواره یکی از دغدغه های شهروندان این است که آیا فرش مورد نظر آنان دقیقاً همان چیزی است که فروشنده اظهار میکند؟

در مورد فرش ایران صدور و ارائه شناسنامه فرش به چند دلیل حائز اهمیت است. بخشی از فرش هایی که با نام فرش ایران در بازارهای جهانی به فروش میرسد نشانی از ایران ندارد و تنها با سوءاستفاده از برند فرش ایران به فروش میرسد. شناسنامه فرش دستباف میتواند به نگرانیهای شهروندان بازارهای داخلی فرش نیز خاتمه دهد و اعتمادشان را نسبت به فرش خریداری شده بیفزاید.

بسته به اینکه شناسنامه فرش با چه هدفی تهیه گردد میتواند محتویات آن را مشخص کرد. از اینرو همه معیارهای فرهنگی، ارزشی، اقتصادی و اجتماعی (مصرفی) برای شناسنامه فرش ایرانی مدنظر است. فرایند تهیه شناسنامه برای افراد یا استانداردهای برندسازی الگوهای مناسبی برای تعیین ویژگیهای مندرج در شناسنامه فرش است.

موارد استفاده از شناسنامه فرش

موارد استفاده از شناسنامه فرش میتواند متنوع باشد، از جمله:

- ۱ برای بایگانی در شرکت یا کارگاه؛
- ۲ جهت ارائه به مشتری به عنوان پیوست فاکتور فروش؛
- ۳ برای تهیه فهرست عدلبندی یا پرکردن اظهارنامه مالیاتی؛
- ۴ برای فرشهای موزه ای جهت اطلاع رسانی به بازدیدکنندگان؛
- ۵ برای ارزیابی و تحقیقات بازاریابی.

شاخصه های فنی مؤثر در تهیه شناسنامه فرش

در بازار سنتی فرش، معمولاً روش تجربی اعمال میشود. در این روش به دلیل نبودن اطلاعات طبقه بندی شده، ویژگیهای فنی و تکنیکی بهطور کامل به مشتری انتقال داده نمیشود. آنچه در بعضی از مراکز مرتبط با موضوع فرش متداول است، صورتی از مشخصات فنی است که بنا بر اقتضای کار، عناوین و مشخصات در فرمهای مخصوص ثبت میشود. شاخصه هایی که میتواند برای تهیه شناسنامه فرش مؤثر باشند عبارتاند از:

- ۱ جنس مواد اولیه به کار رفته در بافت فرش (جنس تار و پود و پرز)؛
- ۲ نوع طرح و محل بافت؛
- ۳ نوع گره، سازوکار بافت و رج شمار؛
- ۴ ویژگیهای پرداخت فرش (طول پرز، نوع قیچی کاری و ...)
- ۵ آرم به کار رفته در فرش؛
- ۶ نوع شیرازه ها و سربندی؛
- ۷ تعداد و نوع رنگهای بکار رفته در فرش؛
- ۸ تاریخ های لازم (قدمت، شروع و پایان تولید)؛
- ۹ مجموع هزینه ها بصورت علی الحساب یا مقطوع؛

تهیه شناسنامه فرش

برای تهیه شناسنامه فرش لازم است موارد زیادی گردآوری شود. در طراحی فرم زیر سعی شده است تمام این موارد در نظر گرفته شود. بسته به اینکه شناسنامه فرش به چه منظوری تهیه میگردد میتوان مواردی از آن را حذف یا بنا بر ضرورت اضافه کرد.

اگر درج اطلاعات مربوط به تجهیزات بافت در شناسنامه لازم نباشد، می توان اطلاعات مربوطه را حذف کرد.

نام طراح، رنگرز، بافنده، سفارش دهنده، پرداختکار، مرمت کار، صادرکننده و مشارکت کنندگان دیگر را میتوان به صورت موردی (مثلاً برای فرشهای کلکسیونی و آنتیک) در شناسنامه گنجانند. درج اسامی افراد در فرشهای تجاری و سری بافی شده لزومی ندارد و صرفاً آوردن نام برند و آرم آن کفایت میکند.

نکات ضروری برای تهیه و نصب شناسنامه

- ۱ دقت زیاد در پرکردن مندرجات شناسنامه (کاملاً واقعی باشد)؛
- ۲ رعایت استانداردهای جنس شناسنامه (مقاومت لازم در مقابل سایش، رطوبت و ...)
- ۳ رعایت نکات ایمنی در هنگام منگنه کردن یا چسباندن شناسنامه در پشت فرش (پیشگیری از آسیب دیدن فرش و نصاب شناسنامه)؛
- ۴ تهیه نسخه دوم شناسنامه و بایگانی آن

واحد یادگیری ۲ تهیه لیست (فهرست) عدل بندی

لیست (فهرست) عدل بندی

فرش همانند سایر کالاها برای جابجایی و حمل و نقل باید به نحو مطلوب بسته بندی شود تا از صدمات و آفات مصون بماند. فهرست عدل بندی شامل اطلاعات فرشهای موجود در داخل عدل است و براساس ضوابط و ارزشیابی گمرک جمهوری اسلامی ایران تهیه میشود. فهرست عدل بندی معمولاً توسط فروشنده یا فرستنده کالا تهیه میگردد.

اهمیت و ضرورت لیست (فهرست) عدل بندی

فهرست عدل بندی یکی از اسنادی است که فروشنده باید برای خریدار و گمرک تهیه و تنظیم نماید.

اجزای (فهرست) عدل بندی

این فهرست شامل مشخصات اصلی فرش است. این اجزا در شناسایی و تفکیک فرشها و همچنین در سنجشهای آماری کمی و کیفی نقش اساسی دارند. در متن فهرست عدل بندی فرش معمولاً درباره شماره عدل، شماره فرش، نوع فرش، رنگ متن، رنگ حاشیه، طرح و نقشه، محل بافت، جنس فرش، طول، عرض، مساحت، ارزش مترمربع، ارزش کل و ارزش ارزی اطلاعات لازم درج میشود.

تکمیل فهرست عدل بندی

جهت تهیه فهرست عدل بندی باید به این نکته توجه داشت که نگارش اولیه اطلاعات فرشها همزمان با عملیات عدل بندی انجام میشود. همچنین روند و ترتیب عدل بندی فرشها براساس تشخیص تهیه کننده فهرست عدل بندی صورت میگیرد. از اینرو هماهنگی بین عدل بند و نگارنده فهرست عدل بندی بسیار مهم است.

مراحل و روند نگارش فهرست عدل بندی

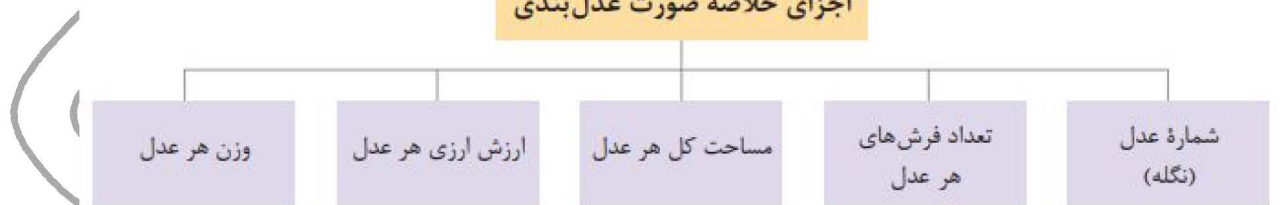
- ۱ ابتدا مشخصات فرش بر روی برچسب فرش نوشته میشود. حداقل اطلاعات لازم برای برچسب فرش، کد یا شماره فرش و ابعاد (طول و عرض) فرش است.
- ۲ اطلاعات اجزای فهرست عدل بندی، که پیشتر گفته شده است، به ترتیب از راست به چپ، کامل میشود و در فهرست به دقت ثبت میگردد
- ۳ ابعاد اولیه توسط عدل بند با متر اندازه گیری میشود و به نگارنده فهرست اعلام میگردد. سپس محاسبات مساحت و تعیین ارزش گمرکی فرش و محاسبات ارزش کل هر فرش انجام میشود.

۴ تعداد فرشهای عدل و همچنین مساحت و ارزش ارزی کل فرش محاسبه و در انتهای فهرست هر عدل، نگارش میشود

خلاصه نویسی صورت عدل بندی

پس از تکمیل فهرست ریز عدل بندی، خلاصه صورت هر عدل در فهرستی جداگانه تهیه میشود. اطلاعاتی که در متن فهرست خلاصه صورت عدل بندی درج میشود به شرح زیر است:

اجزای خلاصه صورت عدل بندی

شماره عدل (نگله)

- تعداد فرشهای هر عدل

- مساحت کل هر عدل

- ارزش کل ارزی هر عدل

- وزن خالص و ناخالص هر عدل

در انتهای خلاصه صورت عدل بندی، فهرست خلاصه و جمع نهایی می آید:

نوع و تعداد عدلها و بسته ها؛

علامت اختصاری عدلها؛

جمع کل تعداد فرشها (از حاصل جمع تعداد « فرشهای هر عدل » محاسبه میگردد)؛

جمع کل مساحت فرشها (از حاصل جمع « مساحتهای هر عدل » محاسبه میگردد)؛

جمع کل ارزش ارزی فرشها (از حاصل جمع « ارزش دلری هر عدل » محاسبه میگردد)؛

وزن خالص و ناخالص کل عدلها در شکل جدول وزن (به صورت خط چین درست شود).

خلاصه فهرست عدل بندی به زبان خارجی

یکی از اسنادی که ممکن است خریدار به آن نیاز داشته باشد، خلاصه صورت عدل بندی به زبان انگلیسی است.

فهرست عدل بندی به زبان انگلیسی (Packing List) معمولاً توسط فروشنده یا فرستنده تهیه میگردد. در کشورهای مقصد، خریدار و گیرنده کالا ملزم هستند آن را به گمرک کشور مقصد ارائه دهند.

اطلاعاتی که در متن فهرست صورت عدل بندی به زبان انگلیسی درج میشود:

شماره عدل (Bale Number)

شماره فرش (Carpet Id)

نام و نوع فرش (Type)

طول (length)

عرض (width).

بودمان چهارم عدل بندی

مقدمه

در گذشته های دور تا به امروز انواع فرشهای دستبافت یکی از مهمترین تولیدات و صنایع دستی بوده و به عنوان سرمایه و کالای اساسی، نقش مهمی در تجارت داشته است و در طول تاریخ توسط بازرگانان به سرزمین و کشورهای دیگری انتقال داده است. شاید بتوان گفت که از بین تمامی کالاهای ارزشمند، فرش دستبافت بیشترین جایگاهی و دست به دست شدن را دارد. زمانی همراه با کاروان شتر و امروزه با کامیون، کشتی و هواپیما در حال جابجایی است.

با توسعه و سامان یافتن تجارت و امور بازرگانی، موضوع بسته بندی کالاها نیز اهمیت یافته است. به طوری که برای بسته بندی هر کالا و محصولی روش و اصول مشخص و استاندارد تعریف شده و اجرا میگردد.

مقدمه

مدت زمانی است که بسته بندی به عنوان یکی از امور مهم و جدایی ناپذیر از واحدهای تولیدی در صنعت مطرح شده است و گستردگی فراوانی در همه ابعاد زندگی انسان پیدا کرده است، به طوری که دائماً در اطراف خود آن را مشاهده میکنیم؛ از مواد غذایی و دارویی گرفته تا کالاهای مصرفی و لوازم خانگی و کالاهای صنعتی و کشاورزی همه با بسته بندی مرتبط هستند.

باتوجه به این تعریف که بسته بندی شامل علم، هنر و فناوری محافظت از محصول برای نگهداری، انبارش، انتقال و توزیع، ذخیره، فروش و استفاده از آن است، باید بدانیم که اهمیت هر یک از این موارد بستگی به نوع محصول و شرایطی است که محصول را بسته بندی میکنند.

مراحل بسته بندی

وظیفه اصلی بسته بندی محافظت از محصول است.

تعریف بسته بندی

بسته بندی عبارت است از محافظی که سلامت کالای محتوی خود را پس از تولید تا مرحله ی مصرف حفظ نماید. از طرفی بسته بندی علاوه بر این حفاظت، وظیفه دیگری نیز بر عهده دارد و آن شناسایی کالا به خریدار است. بسته بندی مانند پل ارتباطی میان خریدار و کالاست که به واسطه ظاهر خود، به کالا و محصول شخصیت می دهد.

ویژگی بسته بندی

بسته بندی باید تا حد امکان ساده و ارزان باشد. ضمن اینکه اهداف اولیه بسته بندی یعنی، خاصیت حفاظتی و جذابیت را نیز دارا باشد.

اهداف بسته بندی

هدف از بسته بندی کردن این است که هم نگهداری کالا را آسانتر کند و هم به طور کلی کالا را از خطر عوامل آسیب رسان درونی و بیرونی حفظ نماید. بطور مثال بسته بندی مانع از فساد شیر و لبنیات میشود و از ورود آلودگی ها به این محصولات جلوگیری میکند.

بسته بندی با برچسبهای استاندارد، این امکان را به ما میدهد تا متوجه شویم که چه نوع محصولی داخل بسته قرار دارد و شرایط حفظ و نگهداری آن چگونه است.

عوامل مؤثر بر بسته بندی

۱- محافظت و نگهداری در برابر:

آسیب های مکانیکی مانند ضربه و فشار ناشی از حمل و نقل و انبار کردن
آسیب های شیمیایی مانند اکسیداسیون، فاسد شدن، اثر متقابل بسته و محصول
آسیب های محیطی مانند میکروارگانیسمها، حشرات، حیوانات آلوده

۲- مشخصات و اطلاعات کالا

نام کالا - نام سازنده و آدرس کارخانه - وزن کالا، تاریخ تولید و...

۳- جلب مشتری و جاذبه های بازار

رنگ‌بندی و زیبایی ظاهری آن - شعارهای تبلیغاتی و ارائه تصاویر زیبا - استفاده از مواد درجه یک و مرغوب در بسته بندی - تبلیغ برای به صرفه بودن و...

۴- راحتی مصرف کننده

حمل و نقل آسان - جاگیری کمتر - باز و بسته کردن آسان - درج اطلاعات و روش استفاده از محصول.

این عوامل باتوجه به نوع محصول متغیر می‌باشد. مثلاً برای مایعات نسبت به جامدات نوع بسته بندی متفاوت میشود و شرایط طراحی و جنس بسته بندی تغییر خواهد کرد. پس برای کالاهایی که از نوع فرش هستند باید به گونه دیگری برنامه ریزی و عمل کرد.

لوازم بسته بندی فرش:

هر فعالیتی نیازمند ابزار و تجهیزات خاص خود است. از آنجایی که بسته بندی دارای روشها و مدل‌های مختلفی است تجهیزات و مواد بسیار متنوعی را میتوان برای بسته بندی در نظر گرفت. اما برای بسته بندی فرش، این مواد و تجهیزات به اقلام خاصی محدود میشوند.

همیشه انتخاب ابزار، تجهیزات و مواد مصرفی برای بسته بندی را میتوان با توجه به نوع و روش بسته بندی تعیین نمود. مثلاً برای بسته بندی یک تخته فرش که قرار است از فروشگاه تا منزل خریدار حمل شود، تجهیزات محدودی از قبیل مقداری نایلون و طناب کفایت میکند. چرا که در این نوع بسته بندی، ابتدا فرش را لوله کرده و با طناب نازکی آن را مهار میکنند. سپس برای محافظت فرش در برابر آب و باران و آلودگیها، آن را درون لایه ای از نایلون پیچیده و سر و ته آن را با طناب می‌بندند.

اما اگر قرار باشد که یک تخته فرش برای ارسال به خارج از کشور بسته بندی شود، نوع بسته بندی و مواد فرش، باید از مقصد و روش حمل و نگهداری آن مطلع شد. حمل و نقل با کامیون در مسیر خشکی کاملاً مورد استفاده برای این کار حتماً متفاوت خواهد بود. پس قبل از تصمیم برای تهیه مواد و لوازم بسته بندی با شرایط حمل و نقل توسط کشتی در مسیر دریایی متفاوت بوده و تأثیر بسیار زیادی در روش بسته بندی خواهد داشت.

تجهیزات و مواد مورد نیاز در بسته بندی فرش:

متر نواری: این ابزار برای اندازه گیری ابعاد فرش کاربرد دارد و قبل از بسته بندی ابعاد فرش را تعیین و یادداشت میکنند.

علت استفاده از متر نواری، سهولت استفاده از آن نسبت به خط کش و ابزارهای دیگر اندازه گیری است.

خودکار و دفترچه یادداشت: پس از مشخص شدن ابعاد فرش، اندازه ها را باید یادداشت کرد تا پس از بسته بندی، اطلاعات را در شناسنامه و فرمهای مخصوص ارسال ثبت نمایند.

طناب: یکی از بارزترین وسیله بسته بندی طناب و نخ میباشد.

البته جنس و ضخامت نخ یا طناب برای بسته بندی، بستگی به ابعاد، وزن و جنس کالا دارد.

برای فرشهای دستباف، بهتر است از نخ و طناب کنفی یا پنبه ای استفاده میشود طناب پلاستیکی و نایلونی میتواند به ایفای فرش آسیب برساند.

چنانچه طناب یا نخ تماس مستقیم با فرش داشته باشد، ضرورت دارد که از طنابهای کنفی و یا پنبه ای استفاده شود. اما بر روی لایه‌های بیرونی میتوان از نوارهای نایلونی نیز استفاده کرد.

ماژیک: همانطور که میدانید، ماژیک انواع مختلف دارد. برخی مخصوص وایت برد هستند؛ این نوع ماژیک به راحتی شسته میشود و اثر ناپایداری دارد. و برخی دیگر تنها با حلالهای شیمیایی مانند الکل و استون و یا تینر پاک میشوند.

برای انتخاب ماژیک باید به موارد استفاده آن توجه کرد. اگر قرار باشد که روی صفحات پلاستیکی و نایلونی استفاده شوند و اثر ماژیک ثابت باشد، باید ماژیکی انتخاب شود که در برابر تماس با سطوح دیگر و رطوبت مقاوم باشد. معمولاً کاربرد ماژیک در بسته بندی فرش، نوشتن اطلاعات و شماره کالا روی سطح بسته بندی فرش است.

کاتر و قیچی: کاتر یا هر وسیله مشابه دیگر، برای بریدن و قطع کردن طناب، لایه های پوششی و مواردی از این قبیل استفاده میشوند. پس با در نظر گرفتن نوع کاری که قرار است انجام گیرد، کاتر یا ابزار مشابه را انتخاب کنید.

کیسه نایلونی و یا نایلکس شفاف و رنگی: یکی از اقلامی که در بسته بندی فرش نقش عمده ای دارد، کیسه‌های پلاستیکی هستند.

پلاستیک ضمن سبک بودن در برابر آب، رطوبت و بسیاری از مواد شیمیایی و عوامل آلودگی، مقاوم بوده و عایق میباشد.

در حال حاضر به خاطر استفاده فراوان از کیسه پلاستیکی در کارگاههای تولید فرش دستباف و کارخانه های فرش ماشینی و کارگاه های قالیشویی، شرکتهای تولید کننده مواد پلیمری کیسه هایی مخصوص فرش به صورت رول تولید میکنند.

عرض رولهای نایلون و نایلکس در کیفیتهای درجه ۱ و درجه ۲ بین ۶ سانتیمتر و ۱۰۰۰ سانتیمتر بوده و ضخامت آن بین ۳۰ میکرون تا ۱۰۰۰ میکرون میباشد. برای بسته بندی فرش اگر ضخامت نایلون یا نایلکس بین ۲۰۰ تا ۲۵۰ میکرون باشد بهتر است.

پایه نگهدارنده رول نایلون: برای بسته بندی فرش و روکش کردن آنها با کیسه های نایلونی، وجود پایه نگهدارنده رول نایلون ضروری است. چرا که هر کدام از رولهای نایلون دارای وزن زیادی است و بالا نگهداشتن و باز کردن آنها در حین بسته بندی، کار مشکلی خواهد بود.

خَرک یا چهارپایه: زمانی که میخواهند روی فرش لوله شده را کیسه بکشند، باید یک سر فرش بالا نگه داشته شود. این وسیله فلزی یا چوبی که به صورت چهار پایه میباشد را زیر فرش قرار میدهند.

گونگی: یکی دیگر از رایج ترین اقسام بسته بندی، گونگی های کنفی، نخ و پلاستیکی است. گونگی معمولاً برای بسته بندی کالاهایی مانند غلات استفاده عمدهای دارد، اما گاهی از این محصول برای روکش کردن نهایی بسته بندی نیز استفاده میشود.

گونگی، نوعی بافته زَمخت است که برای ساختن کیسه های بادوام و محکم برای حمل محصولات کشاورزی مانند سیب زمینی و برنج و مانند آن بهکار میرود. در گذشته گونگی فقط از الیاف کنف و کتان بافته میشد.

امروزه همان مواد رایج است اما به صورت روزافزونی گونگی بافته شده از الیاف مصنوعی جای گونگی بافته شده از الیاف طبیعی را گرفته است.

اغلب به کیسههای که از جنس گونگی درست میشود نیز «گونگی» گفته میشود.

جاروی سنتی:

منظور از جاروی سنتی همان جاروهایی است که با ساقههای نازک گیاهان ساخته شدهاند. علت استفاده از جاروی سنتی در کارگاههای تولید، شستوشو، مرمت و بازرگانی فرش این است که الیاف جارو در پرز و پود فرش فرو رفته و خواب پود را باز میکند. این جارو میتواند تمام گردوغباری که در بین پود فرش نفوذ کرده است را بیرون آورده و تمیز کند.

دسته بندی گونگی ها

گونگیها نسبت به کیسه های نایلونی و نایلکس مقاوم تر هستند، اما نمیتوانند از نفوذ رطوبت و مایعات جلوگیری کنند. به همین علت برای محافظت از لایه های بسته بندی، از گونگی به عنوان لایه مقاوم در برابر عوامل مکانیکی استفاده میشود.

گونگیها باتوجه به ضخامت الیاف و مواد بهکار رفته در آن طبقه بندی میشوند و بر مبنای وزن به فروش میرسند.

انواع گونگی:

گونگی لمینت: این نوع گونگیها متشکل از ۲ لایه میباشد که لایه داخلی بافت گونگی و لایه خارجی از جنس پلی اتیلن است. گونگی لمینت نسبت به گونگی های معمولی از ظاهر و کیفیت چاپ بهتری برخوردارند. این نوع از گونگیها برخلاف گونگیهای معمولی در برابر رطوبت و باران بسیار مقاوم است.

رول شیلیف یا کاهی: این گونیها در رولهای عریض در رنگهای سفید و نارنجی تولید میشوند. گونی های کاهی یا شیلیف در اندازه و ابعاد ۱۱۰×۱۶۰ یا ۱۴۰×۱۷۰ سانتیمتر و همچنین در اندازههای بزرگتر تا عرض ۲ متر نیز تولید میشوند.

گونی ها با تراکم ۳۶ تا ۵۰ در مقیاس ۱۰ سانتیمتر بافته میشوند. هرچه تراکم بافت بیشتر باشد، گونی مقاوم خواهد بود.

نخ پلاستیکی و سوزن بزرگ (جوال دوز): نخ و سوزن وسیله ای هستند برای دوختن سر کیسه و گونی هایی که در بسته بندی به کار رفته اند. برای دوختن گونی های پلاستیکی بهتر است که از نخ پلاستیکی هم استفاده شود تا در حین دوختن پاره نشود و از مقاومت خوبی برخوردار باشد.

سوزن مورد استفاده در این قبیل بسته بندی، سوزنهای بزرگی هستند که طول آنها حداقل ۱۰ الی ۱۲ سانتیمتر است. سوراخ این سوزنها در حد و اندازه ای است که میتوان نخ های ضخیم را از آن عبور داد. این نوع سوزن به «جوال دوز» معروف است.

ابزار و تجهیزات نوارکشی:

معمولاً آخرین اقدامی که برای مهار بسته بندی های حجیم و سنگین انجام میشود، نوارکشی است. این نوارها در دو نوع فلزی و پلاستیکی در بازار موجود میباشد. نوارهای فلزی برای بسته بندی های خیلی سنگین و سخت استفاده میشود. اما برای بسته بندی فرش، استفاده از نوارهای پلاستیکی رایج و مرسوم است و به هیچ عنوان از نوارهای فلزی استفاده نمیکند.

ابزارهای نوارکشی شامل نوار پلاستیکی، آچار نوارکش، بست فلزی و آچار پانچ که مخصوص بست زنی است میباشد.

رطوبت گیر و ضد حشرات: برای پیشگیری از رشد قارچ و کپک و همچنین مقابله با حشرات و جانوران موذی، استفاده از موادی مانند سیلیکاژل و قرصهای نفتالین در برخی بسته بندیها ضرورت دارد.

سیلیکاژل دانه های بلورشکلی هستند که رطوبت موجود در بسته بندی ها را جذب میکنند و محیط داخل بسته بندی را خشک نگه میدارند. خشکی محیط باعث میشود که قارچ و کپک امکان رشد و فعالیت نداشته باشند. سیلیکاژل را در بسته های کوچک پارچه ای و یا کاغذی بسته بندی میکنند. اغلب در بسته بندی هایی که حاوی محصولاتی هستند که رطوبت میتوانند به آنها آسیب وارد کنند، میتوان بسته های سیلیکاژل را مشاهده کرد.

ترازوی باسکولی

کاربرد ترازو در بسته بندی، مربوط به مرحله بعد از بسته بندی و تهیه شناسنامه و فاکتور نویسی میشود.

بسته هایی که برای صادرات آماده میشوند، باید وزن بسته مشخص شده و روی بسته نوشته شود.

برای استفاده از باسکول باید به نکات زیر توجه نمایید:

سالم بودن باسکول؛ که میتوان با چند وزنه استاندارد عملکرد باسکول را آزمایش کرد.

تراز بودن محل قرارگیری باسکول؛ که با استفاده از تراز بنایی میتوان از تراز بودن سطح باسکول اطمینان حاصل نمود. اگر تراز بنگایی در اختیار نباشد، با قرار دادن یک لیوان آب روی سینی باسکول میتوان وضعیت تراز باسکول را مشاهده کرد.

کالیبره بودن باسکول؛ که این موضوع در باسکولهای مکانیکی با سلامت آن و تراز بودن جایگاه آن ارتباط مستقیم دارد و در باسکولهای دیجیتالی موضوع کالیبره کردن، علاوه بر سلامت دستگاه و تراز بودن جایگاه آن، به تنظیمات نرم افزاری آن نیز بستگی دارد. برای کالیبره کردن باسکولها باید به دفترچه راهنمای آنها مراجعه کرد.

واحد یادگیری ۲ بسته بندی فرش

بسته بندی فرش به روشهای رول کردن، تازدن و تخت با توجه به نوع و ابعاد فرشها

بسته بندی فرش به سه روش انجام میشود:

۱ رول کردن: برای بسته بندی تک فرشها و باریکه های طولانی

۲ تا زدن: برای فرشهای خیلی بزرگ

۳ تخت: برای تابلو فرشهای کوچک دارای قاب.

مراحل بسته بندی فرش:

- گستردن فرش و بررسی آن
- جاروکشی و تمیز کردن فرش
- رولکردن و یا تازدن فرش
- طنابکشی و بستن فرش
- روکش کردن
- کلف کشی

گستردن فرش و بررسی آن:

در این مرحله فرش را روی سطحی صاف و کاملاً تمیز می‌گسترانند. سپس باید به طور کامل و دقیق فرش را بررسی کرده تا از سالم بودن آن اطمینان حاصل شود. این بررسی شامل پشت فرش نیز میشود.

چنانچه ایراد و مشکلی در ظاهر و ساختار فرش باشد، آن را یادداشت و ثبت میکنند.

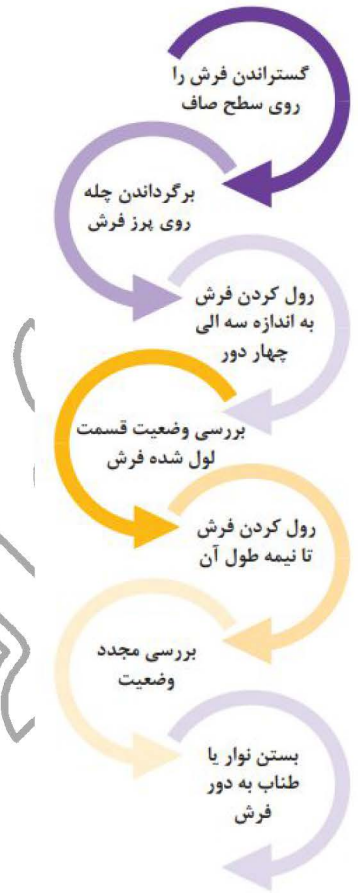
جاروکشی و تمیز کردن فرش:

با استفاده از جاروی دستی، سطح فرش را با دقت تمام جارو میکنند. جاروی دستی علاوه بر اینکه سطح فرش را تمیز میکند، باعث باز شدن پُرزهای فرش شده و به اصطلاح خواب فرش از بین میرود.

در چنین حالتی گرد و غباری که در پُرزهای فرش نفوذ کرده است، بیرون کشیده میشود.

رول کردن فرش: لول کردن و تازدن عمده ترین روشهای بسته بندی فرش محسوب میشوند. اینکه برای بسته بندی فرش باید آن را لول کرد و یا تا زده شود به عواملی مانند ابعاد فرش و یا تعداد فرش در یک بسته بندی و روش حمل و نقل و... بستگی دارد. به عنوان مثال یک تخته فرش با عرض یک الی سه متر که قرار است از کارگاه شستشو برای صاحب فرش فرستاده شود، آن را به صورت لوله شده بسته بندی میکنند.

مراحل رول کردن فرش:

هر چند لول کرن فرش کار آسانی به نظر می‌رسد، اما نیازمند دقت و مهارت است. فرش لول شده باید کاملاً منظم و با فشار و نیروی یکنواختی صورت پذیرد. در غیر اینصورت فرش به صورت حلزونی لول خواهد شد.

چنانچه فرش درست و صحیح رول شده باشد، باید یک استوانه کامل و دقیق به وجود آورده باشد. در چنین حالتی قسمت گلیم بافت آن کاملاً موازی با طرفین استوانه بدست آمده خواهد بود.

اما چنانچه روش رول کردن فرش غلط باشد، فرش به حالت حلزونی پیچیده می‌شود و یک سر فرش دچار بیرون زدگی شده و سر دیگر آن فرو رفته خواهد شد.

کلف کشی و بستن فرش: بستن و مهار کردن فرش رول شده توسط طناب کنفی و یا پنبه ای صورت می‌گیرد. چنانچه فرش لول شده باشد، از سه نقطه فرش را می‌بندند. ابتدا، وسط و سپس طرفین فرش را باید با فشار و نیروی مناسب مهار نمود. برای این کار میتوان از نوار و ابزار نوار کشی نیز استفاده کرد.

روکش کردن فرش با کیسه نابلونی: ابتدا سر فرش را روی خرک یا چهارپایه قرار داده، سپس باتوجه به قطر فرش کیسه نابلونی را انتخاب و فرش را درون آن میکنند. بستن روکشهای پلاستیکی بسیار آسان و سریع انجام میشود. کافی است که سر و ته کیسه‌های که روی فرش کشیده شده است را با نخ مناسب ببندند. برای اینکار کیسه را از هر طرف ۲۰ الی ۳۰ سانتیمتر بزرگتر از فرش در نظر میگیرند. سپس دهانه کیسه را جمع کرده و با یک قطعه نخ یا طناب دور آن پیچیده و گره میزنند.

بستن روکش های پلاستیکی: این کار بسیار آسان و سریع انجام میشود. کافی است که سر و ته کیسه ای که روی فرش کشیده شده است را با نخ مناسب ببندند. برای این

کار، کیسه را از هر طرف ۲۰ الی ۳۰ سانتیمتر بزرگتر از فرش در نظر میگیرند. سپس دهانه کیسه را جمع کرده و با یک قطعه نخ یا طناب دور آن پیچیده و گره میزنند. برای بستن روکش فرش لول شده از نوار چسب نیز استفاده میکنند. نوار چسبهای مخصوص بسته بندی در این زمینه مورد مناسبی هستند. پس از آنکه سر و ته روکش بسته شد، از دو الی سه نقطه روی روکش نوار چسب پیچیده میشود. این کار باعث می‌گردد که روکش جابجا نشود و استقامت آن بیشتر گردد.

تا زدن فرش: چنانچه ابعاد فرش، بزرگ باشد و لول شده آن، حمل و نقل را مشکل ساز کند و یا لازم باشد که چند فرش در یک بسته بندی قرار گیرند، در چنین شرایطی بهتر است که فرش را به صورت تا زدن بسته بندی نمایند.

نکته مهمی که در تا زدن فرش مورد نظر قرار میگیرد، ابعاد فرش بعد از تا شدن است. فرش پس از تا شدن باید به ابعاد استاندارد تبدیل گردد. در جهان امروز ابعاد و اندازه هایی هستند که مورد قبول همگان است و در تمامی جوامع این اندازه ها برای موارد مختلف به کار برده میشوند. به عنوان مثال ابعاد «۱۰۰ در ۷۰»، «۷۰ در ۵۰» و «۳۰ در ۴۰» سانتیمتر اندازه های استاندارد هستند. اما ابعاد «۱۲ در ۳۵» و یا «۸۵ در ۴۷» سانتیمتر اندازه های معمولی و استاندارد نخواهند بود.

مراحل تا زدن فرش:

ابتدا طول و عرض فرش اندازه گیری میشود تا مشخص گردد با چند تای عرضی و چند تای طولی میتوان به ابعاد استاندارد دست یافت. برای فرش ۹ متری که ابعاد آن ۲/۵ در ۳/۵ متر است، روش زیر انجام میشود:

۱- تای عرضی اول

برای اینکه فرش پس از تا شدن به ابعادی نزدیک به ۱۰۰ در ۵۰ سانتیمتر تبدیل شود، باید عرض فرش را به ۵ قسمت مساوی تقسیم کرد، یعنی به پنج قسمت ۵۰ سانتیمتری تقسیم میشود.

حال یک قسمت ۵۰ سانتیمتری از لبه فرش برگردانده و تا زده میشود. اکنون عرض فرش ۲ متر شده است و با یک تای دیگر عرض آن ۱ متر خواهد شد.

۲- تای عرضی دوم (تای یک دوم عرضی) «قطعه میانه» عرضی فرش را مشخص کرده و لبه دیگر فرش را گرفته و از «نقطه میانه» برگردانده میشود. این حرکت باعث میگردد که عرض فرش به یک اندازه استاندارد ۱۰۰ سانتیمتری تبدیل گردد.

چنانچه پس از تای عرضی دوم، پهنای فرش زیاد باشد، یک تای دیگر زده خواهد شد. در غیر اینصورت نیازی به تای عرضی سوم نیست.

۳- تای طولی اول (تای یک چهارم طولی اول):

طول فرش نیز باید به ابعاد استاندارد کوچکتری تبدیل گردد. گفته شد که طول فرش ۳/۵ متر است. اگر این اندازه به شش قسمت تقسیم شود، اندازه های حدود ۵۸ سانتیمتر به دست می آید. این عدد نزدیک به ۶۰ سانتیمتر است.

یعنی پس از تا زدن فرش ابعادی برابر با ۱۰۰ در ۶۰ سانتیمتر به دست خواهد آمد. این ابعاد برای بسته بندی چنین فرشی کاملاً مناسب و استاندارد خواهد بود.

پس طول فرش به شش قسمت تقسیم میشود. خط تا را مشخص کرده و پای خود را روی محل تای فرش قرار داده و فرش را از همان محل تا میزنند.

۴- تای طولی دوم: در این مرحله باید تای طولی اول را مجدداً به دو بخش مساوی تقسیم کرده و آن را از روی خط میانه اش، دو لا کرده و تا زد.

۵- تای طولی معکوس: از این به بعد تای فرش برعکس تاهای طولی اول است. یعنی از طرف دیگر فرش تا زده میشود. برای این کار ابتدا یک تا به اندازه یک ششم طول فرش میزنند.

۶- تکرار تای معکوس: تای طولی یک ششم را تکرار کرده به طوری که لبه تاخورده به تای نیمه اول فرش برسد.

۷- تای آخر: با این تا، هر دو بخش تا خورده طولی فرش روی یکدیگر قرار میگیرند و فرش به حداقل ممکن مساحت خواهد رسید.

۸- بستن و نوار کشی فرش: معمولاً فرش تا خورده را با طناب میبندند. برای این کار بهتر است که از طناب یا نخهای کنفی استفاده شود. طنابهای نایلونی ممکن است باعث ساییدگی تار و پود فرش شود.

بسته بندی فرش به روش تخت: اگر فرش به صورت تابلو دارای قاب و چهارچوب باشد و یا فرش بسیار قدیمی باشد و لول کردن و یا تا زدن آن باعث آسیب به تار و پود آن شود؛ در چنین شرایطی این فرشها باید به صورت کاملاً تخت بسته بندی شوند.

۹- روکش کردن فرش: فرش بسته شده را با کیسه نایلونی و سپس با گونی پلاستیکی روکش میکنند.

برای بسته بندی این گونه آثار باید شرایط مختلفی را در نظر داشت. مثلاً چنانچه قرار باشد که تابلو فرشی از طریق پست ارسال گردد، بهتر است که بسته بندی آن نیز توسط عوامل اداره پست صورت بگیرد. و یا اگر قرار است که آن را برای هدیه به کسی تحویل دهند، باید آن را به صورت کادو بسته بندی کرد.

واحد یادگیری ۳ عدل بندی فرش

مقدمه

عدل بندی روشی است برای بسته بندی آن دسته از محصولاتی که به لحاظ ماهیت شبیه هستند اما از نظر اندازه، حجم، وزن، کیفیت و مواردی از این قبیل با یکدیگر تفاوت دارند. در هر بسته این نوع محصولات انواع مختلفی از آن محصول وجود دارد. لذا سعی و تلاش میشود که برای بسته بندی آنها عدالت در نظر گرفته شود. بنابراین ممکن است در هر یک از این بسته ها تعداد یکسانی از آن محصول وجود نداشته باشد، اما تمام بسته ها دارای وزن و ارزش نسبتاً یکسانی باشند.

به همین علت برای بسته بندی قالی، گلیم و دیگر فرشهای دستباف که دارای تنوع اندازه، نقش و طرح و کیفیت هستند، "عدل بندی" می شوند

بیشترین کاربرد عدل بندی فرش در امور بازرگانی و صادرات اتفاق می افتد. یعنی زمانی که قیمت و ارزش مالی محصول با مقدار وزن آن ارتباط داشته باشد و ارزیاب گمرک بتواند به راحتی با شمارش تعداد بسته های فرش، مقدار وزن و میزان ارزش مالی آنها را تخمین و محاسبه نماید.

با این توضیح متوجه میشویم که برای حمل و نقل های داخلی که موضوع گمرک و ارزیابی در آن مطرح نیست، نیاز چندانی به عدل بندی نخواهد بود. برای حمل و نقل های داخلی، فرش را « بسته بندی » میکنند.

مراحل عدل بندی:

گسترده فرش و بررسی آن

روکش کردن

چارو کشی و تمیز کردن هر فرش

کلف کشی

ثبت مشخصات هر فرش

وزن کشی

تا زدن فرش

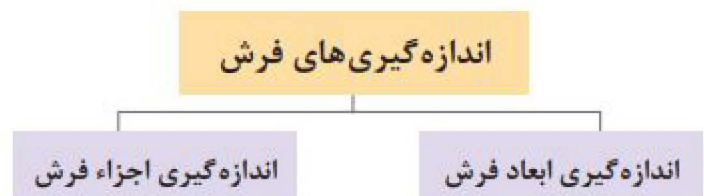
شماره گذاری و یادداشت مشخصات روی هر بسته

طناب کشی و بستن فرش.

عدل بندی و بسته بندی در بیشتر مراحل مشابه یکدیگر هستند. اما در عدل بندی به دلیل مسئولیت بیشتر اشخاص در برابر قانون صادرات، باید دقت عمل بیشتری داشته باشند و برای تکمیل فرمها و پرسشنامه های دولتی، باید اصولی را رعایت کنند.

یکی از مواردی که فرد عدل بند باید در حین بسته بندی فرش در نظر داشته باشد ثبت مشخصات تمامی فرشها خواهد بود.

اندازه گیری و ثبت مشخصات فرش:

اندازه گیری ابعاد فرش شامل طول، عرض و قطر فرش میشود. و اندازه گیری اجزاء فرش که شامل پهنای حاشیه در چهار طرف فرش و همچنین تعیین مرکز طرح فرش (مثلاً مرکز ترنج فرش) و فاصله نقطه مرکز تا حاشیه های بالا و پایین و فاصله نقطه مرکز تا کناره ای فرش خواهد بود.

الف) اندازه گیری ابعاد فرش:

اندازه گیری ابعاد فرش که شامل اندازه طول، عرض و قطرهای فرش میشود را به دقت اندازه گیری کرده و آن اندازه ها را به طور کاملاً دقیق ثبت میکنند.

۱- اندازه گیری عرض فرش: برای تعیین عرض فرش، سه بخش را باید اندازه گیری کرد. خط عرض بالا و خط عرض پایین و خط تقارن عرضی در وسط فرش هر کدام جداگانه اندازه گیری میشود.

چنانچه ایرادی در ابتدا، انتها و وسط فرش وجود داشته باشد و این سه قسمت با هم برابر نباشند، به عنوان ایراد و اشکالا ثبت میگردد. در غیر اینصورت فقط اندازه عرض فرش یادداشت میشود.

۲- اندازه گیری طول فرش: برای اندازه گیری طول فرش نیز به موازات حاشیه فرش، در سه بخش اندازه گیری خواهد شد. یعنی طول فرش در سمت راست و طول فرش در سمت چپ و همچنین خط تقارن وسط فرش نیز اندازه گیری میشود. در این اندازه گیری اگر فرش دچار تغییر اندازه باشد معلوم میشود.

۳- اندازه گیری قطر فرش: نقاط دیگری که باید مورد اندازه گیری قرار گیرد، قطره های فرش میباشد. یعنی از گوشه سمت راست بالا تا گوشه سمت چپ پایین اندازه گیری میشود؛ یک بار هم گوشه های مخالف اندازه گیری خواهد شد. با این کار مشخص میشود که زوایای چهارگانه فرش دارای یکسانی هستند یا خیر. یعنی اگر فرش از حالت مستطیل خارج شده باشد و به شکل دوزنقه در آمده باشد، قطره های فرش باهم برابر نخواهند بود.

ب) اندازه گیری اجزاء فرش: این اندازه گیری برای تعیین پهنای حاشیه و مشخص کردن وضعیت مرکز واقعی فرش نسبت به وضعیت مرکز طرح فرش میباشد. اگر پهنای حاشیه در اطراف فرش یکسان باشد، در نتیجه متن فرش نیز به درستی رعایت شده است. گاهی اوقات در بافت یک تخته فرش چند بافنده با یکدیگر همکاری میکنند. لذا ممکن است هر بافنده با فشار دست متفاوتی نسبت به دیگران کار کند که این موضوع باعث اعوجاج در نقش خواهد شد. اندازه حاشیه ها میتواند وجود چنین ایرادی را نشان دهد. گاهی اوقات هم بافنده های فرش ابعاد طولی و عرضی فرش را رعایت میکنند، اما بنا به دلیل مختلف در اجرای طرح و نقشه فرش دچار مشکل میشوند. به همین دلیل نمیتوانند مرکز طرح و نقشه را با مرکز فرش منطبق نمایند. چنین حالتی برای فرش امتیاز منفی میباشد و از ایرادات بافت به شمار میرود.

در عدلبندی فرش، چندین فرش را باید در یک بسته بندی قرار داد. از این رو باید اصول و قواعدی در نظر گرفت. این اصول عبارتند از:

- کیفیت هر بسته با هم برابر باشند.

همانگونه که گفته شد، عدل بندی فرش در زمانی صورت میگیرد که موضوع صادرات فرش در میان باشد.

به این جهت قیمت و ارزش مالی تمامی بسته ها باید نسبتاً برابر باشند. به همین علت در یک عدل بندی، از فرشهایی با کیفیت متفاوت استفاده میکنند.

- وزن بسته ها با هم برابر باشند.

یکی دیگر از نکاتی که در عدلبندی مد نظر است، وزن هر بسته میباشد. عدل بندی فرش تقریباً ۶۰ الی ۷۰ کیلوگرم در نظر گرفته میشوند. البته این مقدار وزن معیار ثابتی ندارد. وزن بسته بندیها بستگی به قوانین کشور واردکننده دارد. در برخی کشورها معیار عدل بندی را حدود ۱۰۰ کیلوگرم تعریف میکنند.

- ابعاد بسته ها با هم برابر باشند.

قبل از اشاره شد که عدل بندی تابع قوانین کشور واردکننده صورت میگیرد. بطور معمول عدل بندی فرش در ایران در ابعاد ۱۰۰ در ۶۰ در ۸۰ سانتیمتر انجام میشود. یعنی طول هر بسته ۱۰۰ سانتیمتر، عرض آن ۶۰ سانتیمتر و ارتفاع آن هم ۸۰ سانتیمتر در نظر میگیرند.

البته لازم به ذکر است که این ابعاد بصورت تقریبی است و امکان دارد این اندازه ها اندکی کم و زیاد شوند. ولی در هر سری عدل بندی دقت میشود که اندازه و ابعاد بسته ها نزدیک به هم باشند و تفاوت چندانی بین آنها دیده نشود.

- مصالح پکار رفته در بسته ها مشابه باشند.

در هر سری عدلبندی استفاده از مواد و مصالح مشابه ضروری است. مثلاً همه بسته ها باید در گونی یک رنگ و مشابه بسته بندی شده باشند. و برای دوخت آنان از یک نوع نخ استفاده شده باشد.

نکات عدل بندی:

معمولاً در یک بسته فرشهایی با کیفیت و ابعاد مختلف قرار میگیرد. و چون قرار بر این است که این بستهها مسافت طولانی را از طریق راههای زمینی و دریایی تا کشور مقصد طی کنند، در زمان بسته بندی، پیش بینی هایی برای مراقبت از فرشهای نفیس در نظر میگیرند. به همین علت فرشهایی که دارای استقامت بیشتری هستند و یا ارزش کمتری نسبت به دیگر فرشها دارند، آنها را در زیر و روی دیگر فرشها قرار میدهند. و فرشهای نفیس تر و قالیچه های ظریف تر را بین این فرشها میگذارند.

برای جلوگیری از تأثیر رطوبت بر رنگ الیاف به کار رفته در فرشها، استفاده از مواد رطوبت گیر در بسته بندی فرش ضروری است. سیلیکاژل که به شکل قطعات کریستالی میباشد را به صورت بسته بندی های کوچکی در بسته بندی فرش قرار میدهند. این ماده جاذب رطوبت میباشد و رطوبت موجود در بسته بندیها را جذب کرده و مانع از درهم دویدن رنگ الیاف فرش خواهد شد.

برای پیشگیری از حمله جوندگان کوچک، سوسک و حشرات موزی به فرشهای بسته بندی شده، از موادی مانند نفتالین استفاده میشود. نفتالین که به شکل قرص یا گویهای کوچکی است، بین فرشها قرار میدهند. بوی ناشی از نفتالین باعث فرار جوندگانی مانند موش و حشرات خواهد شد.

طنانب پیچ کردن فرشها باعث اطمینان خاطر صادرکننده فرش میشود. موضوع بستن فرشها بسیار مهم و حائز اهمیت میباشد. هرچه بسته بندی محکمتر باشد امکان ورود حشرات و جوندگان به بسته بندی کمتر میشود و دیگر اینکه حجم هر بسته کمتر خواهد شد و تعداد فرش بیشتری را میتوان در هر بسته قرار داد.

پودمان پنجم بازاریابی فرش

مقدمه

با توجه به اهمیت معرفی فرش و تنوع بالای ابزارهای تبلیغاتی، شناسایی ابزارهای مؤثر تبلیغات فرش و اولویت بندی برای استفاده از این ابزارها در بازار داخلی لازم به نظر می رسد. در این پودمان با بررسی نتایج تحقیقات صورت گرفته، ابزارهای مؤثر برای معرفی فرش به مشتریان به ترتیب اولویت در بازار داخلی ارائه میشود.

بدیهی است عرضه فرش دستباف به دلیل تنوع فراوان، فرایند طولانی تولید، بروز و ظهور خلاقیت های هنری در آن و به همان نسبت قیمت تمام شده بالاتر، همانند سایر محصولات از جمله فرش ماشینی، نیست و نیاز به یک بازاریابی متفاوت دارد. هنگامی که از فروش، سخن به میان می آید، منظور فروش فرش و یا هر کالای دیگری با هدف کسب سود میباشد. اما هرگاه از واژه بازاریابی استفاده شود، مفهومی فراتر از فروش مورد نظر است.

انواع بازارها و کانالهای پیشنهادی عرضه فرش دستباف

عرضه و فروش در فروشگاه فرش فروش

نمایشگاهی (محلی، تخصصی، عمومی، فصلی و ...)

فروشگاه های زنجیره ای

بازار بزرگ کالاهای ویژه و گران قیمت (لوکس)

نمایشگاههای اختصاصی فرش دستباف

نمایشگاه و فروش اینترنتی.

برای آنکه محصولی مانند فرش دستباف در یک فروشگاه برای عرضه و فروش قرار گیرد، ابتدا لازم است تناسب این فروشگاه با این محصول ارزشمند از جنبه های مختلف بررسی شود.

عرضه و فروش در فروشگاه فرش

اولین محل برای عرضه و فروش انواع فرش دستباف، فروشگاه های خرده فروشی فرش هستند. این فروشگاهها در محله ها و مناطق مختلف شهرها به صورت پراکنده مشاهده میشوند. اما حتی این فروشگاه های فرش نیز بایستی از استانداردها و ویژگیهای متناسب با محصولی که در آن ارائه میشود آراسته و چیدمان شوند.

ویژگیها و لوازم یک فروشگاه خرده فروشی مناسب فرش دستباف:

عواملی همچون موقعیت مکانی فروشگاه، چیدمان داخلی، بهداشت محیطی، رعایت شاخص های مبلمان فروشگاه و... از جمله عوامل مهم و تأثیرگذار در فروش بهتر فرش دستباف در چنین فروشگاههایی است. در ادامه به چند مورد مهم از این عوامل پرداخته میشود:

۱- موقعیت مکانی فروشگاه فرش دستباف: مکان یابی مناسب برای فروشگاه فرش از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است. مکان فروشگاه باید به گونه ای انتخاب شود که خریداران از نقاط مختلف شهر دسترسی آسانی به آن داشته باشند و به راحتی بتوانند به آنجا رفت و آمد داشته باشند. هرچه در محدوده فروشگاه تراکم جمعیت بالاتری وجود داشته باشد در بازدهی فروش اثر بیشتری خواهد داشت. از آنجایی که فرش دستباف دارای قیمت بالایی است، بهتر است این مکان در جایی باشد که ساکنین در آن محدوده از سطح درآمدی بالاتری برخوردار باشند. همچنین اگر ارزش مکانی در دسته تجاری باشد، این نیز از امتیازات موقعیت مکانی فروشگاه به شمار میرود.

۲- چیدمان داخلی: چیدمان فرش در فروشگاه با هدف اطلاع رسانی و افزایش فروش انجام میشود. فرشها معمولاً در اندازه ها و جنسهای مختلف و بر اساس استاندارد تولید میشوند. برای آنکه این محصول به راحتی در مقابل دید خریداران قرار گیرد لازم است در فروشگاه با توجه به فضای موجود به شکل مناسبی چیده شود.

ابتدا فرشها بر اساس اندازه و به صورت جداگانه دسته بندی میشوند. فرشهایی که طول زیاد و عرض کمی دارند، مانند کناره ها را لول کرده و به صورت استوانه در بخشی از فروشگاه عمودی قرار میدهند، برخی دیگر را که در ابعاد یکسان هستند مانند شش متری ها را روی تخت چوبی به همان اندازه بر روی یکدیگر می چینند به گونهای که پایین و لبه سمت راست فرشها کاملاً در یک خط قرار گیرند. به همین ترتیب قالیچه ها بر روی یکدیگر پهن یا به اصطلاح فرش فروشان، تخت میشوند. همچنین فرشهای دوازده متری چون برای تخت شدن فضای بسیاری را نیاز دارند به صورت تا شده بر روی هم قرار میگیرند. پیشتر روش تا کردن فرشها را در پودمان عدل بندی آموخته اید.

تعدادی از فرشهای ویژه و شاخص مانند تابلو بر روی دیوار فروشگاه نصب میشوند. آویزان کردن فرش و چیدمان فرشها در فروشگاه بایستی به شکلی باشد که هم زمان با ایجاد جلوه و زیبایی بصری بیشترین جذابیت نمایشی را به مشتری ارائه دهد. روشهای مختلفی برای آویزان کردن فرشها در یک فروشگاه وجود دارد. برای آویزان کردن فرشها بایستی به اندازه و وزن فرش، محدودیت مکان و ارتفاع سقف فروشگاه توجه داشت. هنگام راه اندازی فروشگاه، تجهیزات آویز فرش شامل تخته نصب، لامپهای سقفی و گیره نصب تهیه میشود. تخته نصب، تختهای چوبی یا میله های برجسته است که بر روی دیوار نصب میشود. در برخی از فروشگاهها برآمدگی خاصی بر روی دیوار ایجاد می کنند تا گیره ها را روی آن آویزان کنند.

یکی از بهترین و رایجترین روش آویزان کردن فرشها برای عرضه در فروشگاه و غرفه نمایشگاهی، استفاده از گیره مخصوص فرش است.

برای آویزان کردن فرشها با گیره ابتدا لازم است گیره مناسب را با توجه به ابعاد و وزن فرش انتخاب کرد.

ویژگیهای گیره فرش: گیره فرش دارای دو بخش قالب و دهانه است که در تصویر زیر مشاهده میشود.

جنس گیره ها از فلزهای آلومینیوم، استیل و برنج است. همچنین این گیره ها اندازه های بزرگ، متوسط و کوچک دارند و تا حدود یک و نیم تا چهار سانتی متری از لبه، روی فرش قرار میگیرند.

گیره و آویز های مخصوص فرش مناسب ترین وسیله برای آویزان کردن فرش هستند زیرا هیچ گونه آسیبی به فرش نمیرسانند. بسته به نوع و ابعاد فرش و محل نصب آن از اندازه های متفاوت آویزها استفاده میشود. در ادامه مراحل آویزان کردن فرش آموزش داده میشود.

مراحل آویزان کردن فرش با گیره:

الف) انتخاب فرش و گیره مناسب آن: فرشهای قطور و سنگین مانند قالی های بیچار و گروان (هریس درشت بافت) را با گیره های بزرگتر آویزان میکنند. برای فرشهای کوچک و ظریف مثل قالیچه های ابریشمی از آویزهای کوچک استفاده میشود. پس از مشخص شدن اندازه گیره، کیفیت و سالم بودن آن نیز بررسی میشود.

گیره نباید زائده ای داشته باشد زیرا ممکن است باعث پارگی در فرش شود. همچنین با باز و بسته کردن دهانه آن باید از محکم بودنش اطمینان حاصل کرد. صاف و کجی نداشتن گیره نیز یکی دیگر از نکات مهم در انتخاب آن است. پس از انتخاب گیره مناسب، تعداد گیره نیز تعیین میشود.

ب) اتصال گیره به فرش: برای اتصال گیره ها به فرش به ترتیب کارهای زیر انجام میشود.

پهن کردن فرش روی زمین

ابتدا زمین فروشگاه، چارو و کاملاً تمیز میشود. سپس فرش را کاملاً صاف روی زمین پهن می کنند و روی فرش را نیز به دقت چارو می کنند. معمولاً این کار با کمک دو نفر انجام میشود. برای قالی ها بایستی توجه داشت که در جهت خواب آن بر روی زمین گسترده شود. همچنین همه جای فرش (پشت و رو) به دقت واریسی و کنترل میشود تا از بیعیب و سالم بودن آن بطور کامل اطمینان حاصل شود

بر آورد تعداد گیره ها

توجه داشتن به وزن و ابعاد فرش برای تعیین تعداد آویزها از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است.

اگر فواصل گیره‌های نصب شده به فرش زیاد باشد هنگام آویز شدن فرش، ممکن است بر اثر کشش وزنی فرش، تارها و پودهای فرش دچار کشش گردیده و باعث کجی و حتی پارگی فرش شود. به طور کلی وزن هر متر مربع قالی پشمی یا کرکی بین ۳ تا ۴ کیلوگرم است که میانگین آن یعنی عدد ۳/۵ میزان محاسبه قرار میگیرد.

اتصال فاصله دار گیره ها به فرش:

پس از آماده کردن فرش بر روی زمین و انتخاب و بر آورد تعداد گیره ها، آنها را یکی یکی بر لبه قالی متصل می کنند. اتصال آویزها به فرش بایستی در امتداد هم و به صورت خطی باشد. همچنین فواصل گیره ها از یکدیگر باید یکسان باشد باید دقت داشت که گیره ها تا حدود ۳ الی ۴ سانتیمتر از لبه فرش بر داخل بافت قالی متصل شوند. دهانه گیره ها نباید روی ریشه ها یا شیرازه فرش قرار گیرند زیرا هنگام آویزان شدن، فشار و کشش وزن فرش باعث پارگی از همان نواحی میشود.

پ) نصب فرش بر دیوار: اصولاً فرشها به صورت عمودی بر روی دیوار نصب میشوند، البته گاهی نیز بسته به اندازه و یا نوع طرح فرش و یا محدودیتهای محل نصب، ممکن است، فرشها به صورت افقی نصب شوند.

پس از اتصال گیره ها به فرش، ابتدا دیوار مناسب که صاف و دور از تابش مستقیم نور خورشید باشد را انتخاب کرده و سطح آن با چارو تمیز میشود. سپس با استفاده از یک چهارپایه یا نردبان، با احتیاط و دقت، گیره‌ها بر روی تخته یا میله و یا برآمدگی دیوار همانند تصاویر زیر نصب میشود. در این مرحله نیز حداقل دو نفر با همکاری و هماهنگی، کار نصب فرش بر روی دیوار را انجام میدهند.

۳- تبلیغات: نمای بیرونی فروشگاه تأثیر مستقیم و بسزایی در جذب و انگیزه ورود برای خریدار ایجاد می کند. همچنین نشان تجاری (برند)، ورودی فروشگاه، تبلیغات در محیط داخلی فروشگاه بایستی متناسب با جایگاه و منزلت فرش دستباف به عنوان یک کالای هنری فاخر باشد.

شفافیت با بکارگیری شیشه های بزرگ و تمیز در آن از جمله عواملی است که بر زیباتر شدن نمای خارجی فروشگاه تأثیر مستقیمی دارد. همچنین چیدمان خلوت پشت شیشه با نورپردازی (ترکیبی از نور سفید و زرد) و با زاویه تابش مناسب بر روی یک قطعه فرش نفیس با طرح و رنگ اصیل و چشم نواز، هر بیننده و عابری را به سمت خود می کشاند. چنانچه حریم و محوطه جلوی نمای فروشگاه زیبا انتخاب شده باشد بر این تأثیر می افزاید.

طراحی و داشتن یک نشان تجاری برای یک فروشگاه فرش از امتیازات و عوامل تبلیغ و جذب مشتری به شمار میرود.

آراستن فضای داخلی نیز باید از شاخص های مربوط به مبلمان فروشگاه پیروی کند. این شاخصها شامل چگونگی تقسیم بندی این فضا به بخشهای مختلفی مانند فضای دفتری، فضای نمایشی (که در قسمت چیدمان داخلی ذکر شد)، آبدارخانه، فضای بهداشتی و همچنین فضایی ویژه در فروشگاه برای پذیرایی و گفت وگو با مشتریان میباشد. فضای دفتری شامل میزکار، کمد و کشوی اداری با چند صندلی است که در این فضا معاملات به صورت مکتوب درآمده، ثبت و دریافت و پرداخت مالی انجام میشود. ص ۱۳۴

مهارتهای لازم برای عرضه و فروش

پس از آنکه مکان یا همان فروشگاه فرش به شکلی مطلوب و استاندارد آماده و چیدمان شد، اکنون زمان آن رسیده تا افرادی که قصد ارتباط برقرار کردن با مشتری را دارند توانمندیا و مهارتهای لازم را کسب کنند. آنها باید اطلاعات خود را در زمینه های دانش تخصصی و فنی فرش دستباف، چگونگی شناسایی نیازهای مشتری، تأثیر زبان بدن، روانشناسی فروش و ارتباط فرش با چیدمان یا دکور منزل، بالا ببرند. همچنین این توانمندیا نیازمند مطالعه بیشتر در زمینه های خدمات نصب فرش دستباف (پرو فرش در محل) تهیه دفترچه راهنمای فرش، تهیه شناسنامه، خدمات مشاوره خرید، سرویس و نگهداری، تبلیغات و ترفیعات است.

دانش تخصصی فرش

داشتن اطلاعات و دانش تخصصی در مورد فرش دستباف برای یک عرضه کننده و فروشنده فرش دارای اهمیت است. او باید بتواند هنر فرش ایران را به خوبی معرفی کند. بسیار مهم است که توانایی بیان و معرفی خاستگاه فرهنگی و جغرافیایی فرش مناطق، تاریخچه، مفاهیم نقشها، نقشمایه ها و آرایه های فرش را به روشنی و زبان و ادبیات قابل فهم خریدار، داشته باشد. همچنین در مقابل کنجکاوی خریدار اطلاعات مناسبی از فرایند تولید مواد اولیه، رنگرزی، بافت و... در اختیار او قرار دهد. مزیت های رقابتی فرش دستباف ایرانی را نسبت به دیگر کف پوش ها به درستی تشریح کند. از مزیت های رقابتی فرش دستباف ایران میتوان به منحصر به فرد بودن آن از جنبه های مختلف به ویژه جنبه هنری (که شهرت جهانی دارد)، شرایط خوب تقاضا، شرایط حاکم بر فرایند تولید و سازگاری کامل این کالا با محیط زیست که به دلیل بکار رفتن مواد طبیعی در آن گستراندن آن در منزل به سلامت بیشتر اعضای خانواده کمک می کند، اشاره کرد. علاوه بر اینها عرضه کننده فرش بایستی اطلاعات کافی و دقیقی از انواع معایب فرش مانند؛ عیوب رنگرزی، بافت، نقشه و... داشته باشد و هنگام فروش چنانچه فروشی هر کدام از این عیوب را داشت، صادفانه برای خریدار بازگو کند.

شناسایی نیاز خریدار

فروشنده برای برقراری ارتباط مناسب با خریدار بایستی از نوع نیاز او نسبت به فرش دستباف اطلاع لازم را داشته باشد. از این رو در لابه لای گفت و گو و به شکلی محترمانه باید این نیاز را شناسایی کند. از آنجایی که خریداران فرش دستباف از اقشار و فرهنگ های مختلف جامعه هستند بدهی است که نوع نیازهای هر یک نیز نسبت به این محصول هنری متفاوت باشد.

از ویژگی های یک عرضه کننده فرش توانمند و مشتری مدار ابتدا تشخیص درست نیاز خریدار و سپس ارائه پیشنهاد های متعدد و متناسب است. چنانچه فرش متناسب با نیاز خریدار را نداشت صادفانه اعلام کند و راهنمایی درستی برای کمک به یافتن فرش مورد نظر به او ارائه کند، این رفتار نشان دهنده اخلاق حرفه ای بوده و اطمینان خریدار را به شدت جلب می کند و باعث میشود با آنکه خریدار از این فروشنده خریدی نکرده برای بار دیگر به خرید فرش تشویق شده و افراد دیگر را به سمت این فروشگاه هدایت کند.

آشنایی و بکارگیری زبان بدن

زبان بدن به مجموعه رفتار های غیر کلامی و فیزیکی اطلاق میشود که در آن فرد بدون صحبت کردن قادر به انتقال پیام و برقراری ارتباط با دیگران است. یادگیری تکنیک های زبان بدن باعث میشود که افراد در ارتباطات غیر کلامی که بخش عمده ای از ارتباطات را تشکیل میدهند توانمند تر شده و با استفاده بهینه از این تکنیکها میتوان در ارتباطات و مذاکرات بهتر ظاهر شد. زبان بدن بخشی از ارتباط به شمار میرود. زبان لفظی (ارتباط کلامی) ۷٪، صوت (آهنگ، ریتم و لحن) ۳۸٪ و زبان بدن ۵۵٪ از ارتباطات انسانها را تشکیل میدهند. حرکات و اشارات مانند حروفی هستند که در کنار یکدیگر قرار گرفته و کلمات را میسازند. پیوستگی این حرکات و اشارات در موقعیتهای متفاوت جمالتی میسازند که

پیامهای مختلفی را به مخاطب منتقل میکند. با توجه به ارتباط نزدیک روان آدمی با حرکات و اشارات صادره از وی و نیمه آگاهانه بودن آن، زبان بدن، زبان صادقانه تر است. این زبان افراد را در برقراری ارتباط بهتر با مخاطب و انتقال سریع تر پیامها یاری میدهد.

روانشناسی فروش

یک فروشنده خوب تلاش میکند در اولین برخورد با مشتری همزمان با گفتوگویی کوتاه، اطلاعات اولیه‌ای از قبیل شغل، تحصیلات، طبقه اجتماعی، وابستگی های فرهنگی و رسوم قومیتی و... را از وی بدست آورد.

این نکته باید مورد توجه قرار گیرد که همه افراد میتوانند خریدار باشند. معمولاً در هر یک از عناوین یاد شده تقسیم بندی هایی وجود دارد. تقسیم بندی از دیدگاه شغلی شامل مشاغل همچون؛ استاد دانشگاه، تاجر، مدیرعامل یک شرکت، بازاری، خانداندار، کارمند، تکنسین، پزشک، طراح، دانشمند، روحانی، معلم، کشاورز، کارگر فنی، پرستار، فروشنده، بازاریاب، ورزشکار، کارگرساده، سیاستمدار، دانشجو و... میشود. تقسیم بندی خریداران از نظر سنی شامل؛ کهنسال، میانسال، جوان، نوجوان، کودک و یا نوزاد میشود. همچنین از دیدگاه جنسیتی؛ زن، مرد، مجرد، متاهل، در آستانه ازدواج در نوع انتخاب و سلیقه بسیار تأثیرگذار است. چنانچه هنگام خرید خریدار با خانواده، تنها، با همسر بدون فرزندان یا با فرزندان و بدون همسر و... در فروشگاه حاضر شوند نیز برخورد فروشنده بایستی متناسب با آن باشد. گاهی خریداران با ملیت ایرانی و یا خارجی، آشنا و یا نا آشنا به زبان فارسی هستند.

گاه مشتری با ادیان و یا مذاهب گوناگون و یا با انواع فرهنگها و رسوم اقوام مختلف (عرب، فارس، کرد، لر، ترک، بلوچ و...) در فروشگاه حاضر میشود. واضح است که خریداران یک فروشگاه از افراد مختلف جامعه میباشد. آنچه که اهمیت دارد آنست که عرضه کننده و فروشنده فرش، پس از شناخت مخاطب خود، برخوردی در شأن مشتری داشته باشد و به شدت از گفتار و حرکات بدن خود مراقبت کند.

دلیل این تقسیم بندی ها برای شناخت بیشتر و بهتر مخاطب (خریدار) و تصمیم گیری درست در انتخاب چگونگی برخورد با وی است. برای مثال برای خریدار جوان، فروشنده باید با سرعت بیشتری عمل کند زیرا تاب آوری جوان کمتر است و برعکس برای یک کهنسال با صبر، حوصله و آرامش بیشتری نمونه فرشها را عرضه کند.

فرش و چیدمان یا دکور منزل

در طراحی یک محیط با استفاده از وسایل دکوراسیونی، فرش نه تنها یکی از مهمترین عناصر آرایه ای به حساب میآید، بلکه نقش مهمی در تغییر محیط دارد. فرش در یک محیط، با توجه به سبک و نوع چیدمان و رنگ آمیزی موجود در آن فضا، مکمل دکوراسیون و وسایل دیگر به شمار می رود.

قدمت هزاران ساله این کالای ارزش و کم نظیر و همچنین تنوع طرح، نقشه، رنگ و ابعاد آن، این امکان را فراهم میکند که بتوان به جرأت گفت که برای هر سلیقه ای پاسخگویی مناسبی برای تأمین نیاز دکور منازل دارد. در صورتی که یک عرضه کننده فرش با جنبه های دکوری و چیدمان فرش در فضای منزل یا محل کار، آشنایی کاملی داشته باشد میتواند توصیه و مشاوره درستی به مخاطب و خریدار داده و در ترغیب و جلب نظر ایشان نقش مهمی را ایفا کند.

برای استفاده بهینه از فرش در چیدمان فضاهای مختلف در انواع منازل و زیباتر کردن محل زندگی رعایت نکات زیر توصیه میشود:

- بخشهایی از ساختمان که دارای فضاهای محدود میباشد، لازم است از فرشهایی با کمترین نقش ونگار و رنگهایی ملایم استفاده گردد، تا ضمن کوچکتر به نظر رسیدن آن، از شلوغی فضای بصری نیز کاسته شود. طرحهای افشان با زمینه کرم برای فضاهای کوچک، میتواند گزینه مناسبی باشد.

- طرحهای لچک ترنج برای فضاهای نسبتاً بزرگ مناسب ترند زیرا به محصور کردن فضای بصری کمک میکند. همچنین طرحهای خشتی فضای بزرگ را اندکی کوچکتر می نمایاند.

یکی از اصول مهم در انتخاب فرش مناسب، توجه به رنگهای پیرامونی میباشد، و هماهنگی طرح و رنگ و دیگر عوامل محیطی از اهمیت بسزایی برخوردار است. هرچه کف زمین روشن تر باشد، فضا بزرگتر و نورانی تر جلوه میکند، به همین دلیل برای اتاقهای کوچک و محدود، فرش با ترکیب رنگی روشن پیشنهاد میشود، این مسئله برای مکانهایی که نور کافی ندارند نیز توصیه میشود.

- ابعاد و اندازه فرشها باید به گونه ای انتخاب گردد که پایه های مبلمان و اثاثیه سنگین روی آنها قرار نگیرد، این کار به مرور زمان باعث شکسته شدن بافت فرش و آسیب به آن میشود.

- توصیه میشود فرشها دقیقاً اندازه اتاق نباشند، چنانچه کمی کوچکتر از فضای اتاق باشند به اتاق چهرهای امروزی تر و زیباتر میبخشند.

- اینکه فرش مورد نیاز در چه مکانی و برای چه کاربردی پهن میشوند در انتخاب اولیه تعیین کننده است. به عنوان نمونه برای فضاهای پر رفت و آمد مانند راهرو و نشیمن نباید فرشهای روشن و با بافت ظریف انتخاب شود، زیرا این گونه فرشها در چنین مکانهایی به سرعت کثیف و آلوده شده و در معرض آسیب دیدگی بیشتری قرار میگیرند.

خدمات نصب (پرو) فرش

یکی از مهمترین خدماتی که یک فروشنده و عرضه کننده فرش می تواند به مشتریانش بدهد سرویس و خدمت پرو، نصب و نمایش فرش در منزل خریدار میباشد. چنانچه فروشنده به خریدار پیشنهاد دهد که چند فرش انتخابی مورد نظرش را ما میتوانم در منزلش پهن و مشاوره رایگان به او بدهد، انگیزه خوبی جهت جلب نظر مشتری ارائه کرده است. اینگونه، خریدار با مشاهده فرش در چیدمان منزل خویش با اطمینان خرید خود را انجام میدهد. همچنین اصل مشتری مداری نیز رعایت شده است. البته لازمه این امر آشنایی با مبانی اولیه دکوراسیون داخلی و روانشناسی درست مشتری است.

خدمات پس از فروش

کلیه خدمات و تسهیلات ویژه و جانبی که در کنار خرید فرش توسط فروشنده به خریدار ارائه میشود، خدمات پس از فروش را دربر میگیرد. از جمله این خدمات میتوان به بسته بندی، تحویل رایگان، نصب و راهنمایی های نگهداری و محافظت از فرش میشود.

بسته بندی: فرش کالایی هنری و با ارزش مادی و معنوی بالایی است. فروشنده خوب کسی است که فکر و برنامه های برای بسته بندی فرشها داشته باشد. برای بسته بندی فرش بایستی علاوه بر رعایت اصل حفاظت از فرش دستباف در هنگام حمل و نقل، مبانی و اصول زیبایی نیز مورد توجه قرار گیرد. پیشتر انواع بسته بندی فرش را در پودمان عدل بندی آموخته اید در اینجا تمرکز بر زیبایی بسته بندی بیشتر است.

تحویل رایگان و نصب: یکی از خدماتی که برای بیشتر خریداران جذاب میباشد خدمت تحویل رایگان میباشد. فروشنده ماهر میداند که با ارائه این خدمت از انصراف برخی از خریداران که نگران حمل و مشکلات آن هستند، جلوگیری میشود. همچنین نصب فرش در مکان و جهت مناسب در منزل، کار را بر خریدار آسانتر می کند.

مدیریت کسب رضایت مشتری: امروزه برای تداوم و رونق بهتر و بیشتر کسب و کار، فروشندگان در تالش برشناسایی عوامل رضایت مشتری، اندازه گیری و بهبود آنها هستند. برای این کار از روشهای مختلفی بهره میبرند. برخی از طریق تماس تلفنی، عدهای با تهیه فرمهای نظرسنجی و گاه از طریق پیامک و یا سایت فروشگاه، اقدام به گردآوری و سنجش میزان رضایت خریداران می کنند.

تبلیغات و ترفیعات

صاحب نظران در زمینه تبلیغات معتقدند که تبلیغات مطلوب آن است که بالاترین امکان دسترسی به مشتریان بالقوه را با هزینه های پایین تر برای گرفتن بازخورد فراهم سازد. ترفیع نیز یکی دیگر از نظرات امروزی در زمینه بازاریابی و تبلیغات نوین به شمار میرود که در آن تلفیقی از عناصر تبلیغ، پیشبرد فروش، فروش حضوری، روابط عمومی و بازاریابی مستقیم مشاهده میشود. اما تبلیغات مطلوب به طور کلی شامل دو حوزه است اولی بازاریابی و دومی ارتباط است.

در بازاریابی، ارزش کالا به خریدار رسانده میشود و در ارتباط، تالش بر این است که فرایندی طراحی شود که در آن یک عقیده و نظر واحد بین فرستنده و گیرنده شکل بگیرد.

مؤثرترین ابزارهای تبلیغی انتخاب شده برای فرش در بازار داخلی

اکنون با توجه به نتایج تحقیقات انجام شده و مزایای رقابتی فرش، به سه ابزار تبلیغاتی شفاهی، نمایش حضوری و تبلیغات اینترنتی پرداخته میشود.

تبلیغات شفاهی فرش (دهان به دهان)

تبلیغات دهان به دهان یکی از مؤثرترین و کم هزینه ترین روشهای جذب مشتریان جدید است و بهترین روش برای ایجاد آن، ارائه خدمات فوقالعاده و اضافی به مشتری است.

بازاریابی دهان به دهان

درصد بالایی از مصرف کننده ها، پیشنهادهای دوستان یا خانواده اش را بیشتر از هر نوع دیگری از تبلیغات باور میکنند. امروزه قدرت جادویی بازاریابی دهان به دهان، بیش از پیش خود را به رخ کشیده است. از یک رستوران ساده محلی در شمال کشور تا برخی از سریالهای خانگی و شبکه های فعال اجتماعی مانند درخواست اینترنتی وسیله نقلیه، خرید و فروش کالا و... همه به نوعی تحت تاثیر جادوی قدرتمند بازاریابی دهان به دهان بوده اند.

تکنیکهای خلق دهان به دهان

- ۱ مشتریان درجه یک خود را شناسایی کنید و مورد توجه قرار دهید.
- ۲ محصول منحصر به فردی را با یک هسته رقابتی معرفی کنید. در مورد فروش بر روی کیفیت مواد اولیه و بافت و همچنین طرح متفاوت یا اصیل تمرکز کنید.
- ۳ از شبکه های اجتماعی، به عنوان یک کانال مرجع استفاده کنید.
- ۴ تیچ‌اوپ قابل اشتراک و جذابی در محصول یا خدماتتان داشته باشید. مشتری را به طور مدام از طریق عکس در جریان روند بافت قرار دهید.
- ۵ هر چیزی که حس اعتماد میان شما و مشتریان را بیشتر میکند، تقویت کنید. در صورت کمبود مالی مشتری، به او تخفیف بدهید یا با او به صورت اقساطی قرارداد ببندید یا مقداری از سود خود را در ابتدا کم کنید.
- ۶ محصولاتتان را در اختیار افراد تاثیرگذار قرار بدهید و شما نیز محصولات آنها را معرفی کنید.

نمایش حضوری فرش

در کتاب "دانش فنی پایه" آمده است عرض مناسب فرش در قالب نمایشگاه از پیش شرطهای اصلی در معرفی و تبلیغ فرش محسوب میشود. شما میتوانید فهرست نمایشگاه هایی را که طی سال در شهرهای کشور برگزار میشود، به راحتی از پایگاههای اطلاع رسانی مرتبط در اختیار داشته باشید. اگر تعداد فرش بالایی دارید و از منابع مالی مورد نیاز هم برخوردار هستید، میتوانید به برپایی یک غرفه مستقل فکر کنید یا به صورت مشارکتی با دیگران آن را برپا کنید. در صورت نداشتن محصول بافته شده و آماده میتوانید به کمک هنرآموز خود به برپایی میزهای کارآفرینی جهت سفارشگیری در این نمایشگاهها یا در مراکز فرهنگی شهر اقدام کنید. برای این منظور لازم است در مورد غرفه نمایشگاهی فرش، بایدها و نبایدهای آن مطالبی بیاموزید.

تبلیغات اینترنتی

با تبلیغات اینترنتی (Internet advertising) یا تبلیغات آنلاین (Online advertising)، که یکی از روشهای تبلیغات است، آگهی دهنده پیام تبلیغاتی خود را به کاربران منتقل میکند. گسترش دسترسی و افزایش سرعت اینترنت نسبت به گذشته، به میدان آمدن انواع لپ تاپ ها، تبلتها و گوشی های موبایل هوشمند و گسترش جامعه نرم افزاری باعث شده است تا مردم توجه ویژه ای به دنیای دیجیتال پیدا کنند. از دیگر سو اینترنت محدودیت زمانی و مکانی را از بین برده و به همین جهت بسیار اهمیت یافته است. همچنین به دلیل ارزان بودن نسبی آن، شرکتهای، فروشگاهها و افراد ترجیح میدهند از آن بیش از پیش استفاده کنند.

روشهای تبلیغات اینترنتی: روشهای متنوعی برای بازاریابی و تبلیغات اینترنتی وجود دارد که هر کدام از آنها مزایا و معایبی دارند.

انواع تبلیغات اینترنتی: تبلیغات ایمیلی، تبلیغات بنری، تبلیغات متنی، تبلیغات کاتالوگی، تبلیغات از طریق بهینه سازی سایت برای موتورهای جستجو، تبلیغات در موتورهای جستجو مانند گوگل، تبلیغات در سایتهای آگهی و نیازمندیهای آنلاین، همکاری در فروش، تبلیغات در شبکه های اجتماعی، تبلیغات ویدئویی، ابزارها و نرم افزارهای کاربردی دیگران برای تبلیغات، انتشار گزارش در وبلاگها (مطالب سفارشی)، تبلیغات موبایلی و ...

پیشنیاز حضور در شبکه اجتماعی

ساخت صفحه در اینستاگرام، رسانه ها و شبکههای اجتماعی هزینه زیاد ندارد. پیش نیاز اصلی در ابتدا داشتن یک سرویس اینترنت عادی و یک دستگاه رایانه و تلفن همراه است. در اینجا فرض بر این است که شما هم اکنون صاحب کسب و کاری هستید و قصد دارید در صفحه اجتماعی تبلیغات، به کسب و کارتان برسید.

فصل دوم: نکات مهم ارزیابی و بازاریابی فرش پایه دوازدهم کد ۲۱۲۵۷۱

- ۱- به ساده ترین بیان، انبار فضا و مکانی است که در آن عمل نگهداری کالا براساس یک سیستم طبقه بندی صحیح صورت می پذیرد
  - ۲- منظور از انبارداران کلیه کسانی هستند که وظایف اجرایی انبار را برعهده دارند. همچنین مسئولیت دریافت، نگهداری، حفظ و حراست از موجودی کالاها و نیز فراهم آوردن اسناد و مدارک و ثبت و ضبط و ارائه اطلاعات مورد نیاز مدیران را برعهده دارند
  - ۳- مواد اولیه مورد استفاده در فرش بافی محدود هستند و در اغلب موارد شامل نخ های پنبه ای، پشمی و ابریشمی با کاربرد هایی چون تار و پود و پرز است.
  - ۴- حمل دستی بار انتقال و جابه جایی بار توسط دست و دیگر بخش های بدن است که همراه بالا بردن، پایین آوردن، کشیدن، هل دادن، نگه داشتن، چرخاندن و یا ترکیبی از موارد فوق می باشد.
  - ۵- مشخصات شیمیایی و نوع کالا و قراردادن آنها در کنار یکدیگر از نکاتی است که باید به طور خاص به آنها توجه کرد.
  - ۶- دمای پایین برای مواد اولیه فرش مناسب تر است، زیرا باعث می شود فعالیت حشرات کمتر گردد و آسیب کمتری به آنها برسد.
  - ۷- رطوبت زیاد باعث رشد قارچ ها می شود و در مقابل، کاهش بیش از حد رطوبت موجب شکنندگی الیاف طبیعی می گردد.
  - ۸- فرش کالای با ارزشی است که در صورت نگهداری خوب می تواند سالم، قابل استفاده، شکوهمند و زیبا باقی بماند.
  - ۹- یکی از بخش های مهم در انبارهای فرش تجهیز آنها به کف مناسب و مقاوم در برابر شرایط کاری و محیطی است.
  - ۱۰- برای جلوگیری از وارد شدن آسیب و لطمه به فرشها در حین نگهداری و انبارداری، لازم است تجهیزات انبار فرش دائماً کنترل و بازرسی شود
  - ۱۱- نحوه قرار دادن فرشها در انبار برای نگهداری به صورت تخت، تا کردن، یا رول است
  - ۱۲- دی اکسید گوگرد، ذرات آهن، ذرات گوگرد و انواع سولفورها می توانند از جمله آلودگی های هوای اطراف انبار باشند که در نابودی تدریجی فرش تأثیر بسیار مخربی دارند.
  - ۱۳- از آنجایی که اجرای زنجیره قبل از بافت، معمولاً استحکام لازم را ندارد، در برخی مناطق قالی بافی از آن صرف نظر می شود و بعد از اتمام بافت و در مرحله تکمیل از زنجیره های محکم و با دوام با نام (دو گره) استفاده می شود.
  - ۱۴- گلیم سربندی فرش به صورت لول بافت، نیم لول بافت و تخت بافت اجرا می شود.
  - ۱۵- نکات مهم در ارزیابی گلیم ابتدا و انتهای فرش
- عبور صحیح پود از لبه ای تارها به صورت یک در میان؛ یکنواختی و کشش پود در سراسر بافت سربندی؛ مناسب بودن پود با تار و رج شمار فرش.
- ۱۶- فرش از جمله کالاهایی است که به دلیل تنوع در طرح و نقشه، مواد اولیه، تکنیک بافت و استفاده از هنر دست، وضعیت بسیار گسترده ای دارد.
  - ۱۷- فرش همانند سایر کالاها برای جابجایی و حمل و نقل باید به نحو مطلوب بسته بندی شود تا از صدمات و آفات مصون بماند.
  - ۱۸- فهرست عدل بندی یکی از اسنادی است که فروشنده باید برای خریدار و گمرک تهیه و تنظیم نماید.
  - ۱۹- جهت تهیه فهرست عدل بندی باید به این نکته توجه داشت که نگارش اولیه اطلاعات فرش ها همزمان با عملیات عدل بندی انجام می شود.
  - ۲۰- یکی از اسنادی که ممکن است خریدار به آن نیاز داشته باشد، خلاصه صورت عدل بندی به زبان انگلیسی است.
  - ۲۱- بسته بندی عبارت است از محافظتی که سلامت کالای محتوی خود را پس از تولید تا مرحله مصرف حفظ نماید.
  - ۲۲- گونی معمولاً برای بسته بندی کالاهایی مانند غلات استفاده عمدهای دارد، اما گاهی از این محصول برای روکش کردن نهایی بسته بندی نیز استفاده می شود.
  - ۲۳- گونی ها نسبت به کیسه های نایلونی و نایلکس مقاوم تر هستند، اما نمی توانند از نفوذ رطوبت و مایعات جلوگیری کنند. به همین علت برای محافظت از لایه های بسته بندی، از گونی به عنوان لایه مقاوم در برابر عوامل مکانیکی استفاده می شود.
  - ۲۴- لول کردن و تازدن عمده ترین روشهای بسته بندی فرش محسوب میشوند.
  - ۲۵- برای بستن روکش فرش لول شده از نوار چسب نیز استفاده می کنند. نوار چسب های مخصوص بسته بندی در این زمینه مورد مناسبی هستند

۲۶- نکته مهمی که در تا زدن فرش مورد نظر قرار می گیرد، ابعاد فرش بعد از تا شدن است. فرش پس از تا شدن باید به ابعاد استاندارد تبدیل گردد.

۲۷- برای جلوگیری از تاثیر رطوبت بر رنگ الیاف به کار رفته در فرش ها، استفاده از مواد رطوبت گیر در بسته بندی فرش ضروری است.

۲۸- هرچه بسته بندی محکم تر باشد امکان ورود حشرات و جوندگان به بسته بندی کمتر میشود و دیگر اینکه حجم هر بسته کمتر خواهد شد و تعداد فرش بیشتری را میتوان در هر بسته قرار داد.

۲۹- یکی از اصول مهم در انتخاب فرش مناسب، توجه به رنگهای پیرامونی میباشد، و هماهنگی طرح و رنگ و دیگر عوامل محیطی از اهمیت بسزایی برخوردار است.

۳۰- موثرترین ابزارهای تبلیغی انتخاب شده برای فرش در بازار داخلی اکنون با توجه به نتایج تحقیقات انجام شده و مزیت های رقابتی فرش، به سه ابزار تبلیغات شفاهی، نمایش حضوری و تبلیغات اینترنتی پرداخته می شود.

۳۱- تبلیغات دهان به دهان یکی از موثرترین و کم هزینه ترین روشهای جذب مشتریان جدید است و بهترین روش برای ایجاد آن، ارائه خدمات فوق العاده و اضافی به مشتری است.

